24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6433 — 7 ՄԱՐՏ 1907 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ — 5 ՍԷՖԷՐ 1325 — 20 MARS 1907 — 24me année № 6433

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՄԱՐ 80 Գրշ.
ԴԱՒԱՌԱՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 35 Ֆրֆ.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽԵՐԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ

20 հատ 1 գրուշոց փուլ
1 մեծ.ի հատուով կ'բնդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درعليه ده غلطه داره ولك غزته سى اداره خانه سى

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՄԱՄՈՒԼԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Հանրագիտակ (Թիւ 26) կը շարունակէ արատապել Յ. Ալփիարի յօդուածներէն «Ինչպէ՞ս գրագէտ եղայ»ն, որուն սկիզբը բուրգաբնակ երգիծաբանը կը յայտարարէ թէ ինք... հովանոց չունենալուն պատճառով գրագէտ եղած է. և ապա, թէ գրագէտ յորջորջուելու և մնալու ալ իրաւունք ունի, որովհետեւ չատ մը ազնիւ գրագէտներ փոխանակ հիւանդները բուժելու, առողջները կը հիւանդացնեն և դարձեալ ազնիւ կ'անուանուին. ինչո՞ւ ուրեմն ինք, Յ. Ալփիար, գրագէտ չյորջորջուի, քանի որ իրեն համար անպատճառ իրապէս գրագէտ ըլլալու պէտք չկայ: Այս հաշուով, բոլոր հովանոց չունեցողներն ալ գրագէտ են, բայց անոնք Յ. Ալփիար չեն դառնար չուտով, թէպէտ մեր սիրաբոյր երգիծաբանին համար ալ վերջերս ըսողներ եղան որ ան ալ «գրականութեան մէջ qar բռնողներէն» է, կամ ուրիշներու փեսուրով զարդարուողներէն է: Ասկէ զատ, Երգիծաբանական Գրականութեան Տօքթոր անուանուելու իրաւունք ունի Յ. Ալփիար, Տօքթոր բառին վերոյիշեալ իմաստով, որովհետեւ ան ալ չատ մը բարոյապէս առողջներ հիւանդացուցած է՝ փոխանակ բարոյական հիւանդներ բուժելու:

*** «Անկուս գիսերուկը» կամ Լիլան՝ «Պարահանդէսները» յօդուածին մէջ Բեւրայի հանրային պարահանդէսներու մասին արդարացի դիտողութիւններ կ'ընէ, հոն յաճախող այրերն ու կիները դասակարգութեանց բաժնելով: — «Հոն, պարահանդէսին մէջ կիները անանկ չնորհալի կերպով կամիթ, պէշիկ, նայուածք, rendez-vous ունն. կը ծախեն այրերուն, և այնչափ աժան-կարապետ են, որ մարդուս հաւատալը չի գար. փոխան մէկ փաստի՝ ուզածիդ չափ»: Գործերնին ի՞նչ է: փաստան չատ է, որովհետեւ առանց փաստայի վայելողներ ալ կան, սակայն չատ աւելի բարձր չրջանակներու մէջ: Շատ բռնած է նաև Վիչէն աղայի գըլխուն եկած փորձանքը, որ զաւակ չունենար, և Օտէոնի պարիկներէն հրապուրուելով՝ իր կնոջմէն գաղտնի տունէն կը փախչի և չարաճճի բարեկամի մը կը հանդիպի, որ ի վերջոյ տիկին Վիչէնը դիմակաւորեալ իբր օտար կին անոր կը յանձնէ: Անկէ ետքը կը սկսի հոմերական տեսարան մը. էրիկ և կնիկ տհրդինմիւ կ'ըլլան, մինչ Վիչէն աղա տարփային և աչքալի թմբեցուցիչ ազդեցութիւններէն կը թուլնայ և իր նորագիւտ սիրուհին գայն պուն կ'պառաչնորդէ, ուր խեղճ Վիչէնին աչքերը կը բացուին առաւօտեան լոյսին հետ, և իրաղեկ կ'ըլլայ իր գլխուն եկած խաղին: Կ'ըսուի նաև որ, թէպէտ էրիկ կնիկ կռուած են, բայց տիկին Վիչէն ծննդաբերութեան ուղիղ ճամբան բռնած է, ճարպիկ ուղեցոյցի մը առաջնորդութեամբ: Բարի՛ ճանապարհ:

*** «Մրտաներ ներքուն մեր աղջիկներուն» յօդուածին մէջ Լիլա 36 հատ մէկը միւսէն անիրգա խորհուրդներ և Նեղոսեան խրատներ կուտայ մեր աղջիկներուն, յոյժ օգտակար՝ եթէ «լսելով լուիցեն»: Կենցաղագիտութիւնը խուռնազուրիւն չէ բացարձակապէս: Այս սիալ ըմբռնումն է պատճառ արդէն կենցաղագիտութեան անկման: Մեր կիներն ու աղջիկները պէտք եղածէն աւելի խստնազ են, բայց ցանկալի չափով կենցաղագէտ չեն: Այս խրատներու մասին գաղափար մը տալու համար առաջ բերենք անոնցմէ

21րդը. «Երբ քավալիէ մը դայ գձեղ անկիաձէ ընելու, տաք երկաթի վրայ նստածի պէս վեր մի՛ ցատկէք. չնորհալութիւնը և ծանրութիւնը ձեր սեռուլիկ աչուկներուն վրայ շատ բան կ'աւելցնեն»: Ս. Մ. Ակունի սուր աչքեր ունի պարահանդէսներու զուարճալի հանդիպումներու պատկերներ գծելու համար: Հայկուհին, Գէորգ աղային աղջիկը, Օտէոն կ'երթայ պարելու առանց իր հօր թոյլտուութեան և կը հանդիպի հոն իր եղբօր Հայկին որ կարծելով թէ ընտիր պատառ մը «եախալամիչ» ըրած է բրիկոնաներ կը հրամցնէ անծանօթ գեղուհւոյն, որ ի վերջոյ դիմակը վար կ'առնէ, իր անդիմակ եղբօր դիմակը պատուելու համար:

*** Ե. Գ. Մալխասեանի «տէրտէրութեան թեկնածուն» իր ոճանաւորին չափ բիրտ է և խեղճ: Նիւթն ալ չատ հին է և բիւրիցս ծամծմուած: Գեղջուկներ «Գեղապատիւն» տէրտէրցու մը կը ներկայացնեն, որ անոր ուսումնական կարողութիւնը չափելու համար կը հարցնէ թէ Նոյի երեք որդւոց Սեմի, Բամի և Յաբեթի հօր անունը ի՞նչ էր: Ընծայացուն երեք օր ժամանակ կը խնդրէ և ի վերջոյ կը յայտարարէ որ Նոյի երեք որդւոց հայրը կօչկակար Արթին կ'անուանուի, որովհետեւ իր քեռայր Արթինն ալ երեք զաւակ ունի եղեր և անոր բացատրած է եղեր թէ իր երեք զաւկներուն հայրը ո՛վ է:

*** Լիլա ժողովրդական վարք ու բարքի վրայ գեղեցիկ և զաւեշտական էջիւններ ունի. դժբախտաբար ան իր մշակած գրական սեռին մէջ fojorիսդ մըն է և գոյներու աչք ծակող խառնումով կը ընորոշէ իր պատկերները: Այսպիսի դեղեցիկ յօդուած մըն է «Բարեկենդանի հոլեր» (Թ. 27) ուր կը նկարագրուի թէ ինչպէ՞ս այժմեան փեսաները իրենց զոքանչներուն հետ կը սիրաբանին և խեղճ Վիչէն աղան կամայ ակամայ կը համակերպի անոնց ուրախութիւններուն: Աստուած Վիչէն աղաներուն հմբերութիւն տայ:

*** Երմոգ անունը լսելու ժամանակ միշտ մնադդաբար կ'ենթադրեմ որ ենթական տիրացու պէտք է ըլլայ. չեմ դիտեր սակայն թէ Սկիւտարցի Երմոգն ալ այս օրհնեալներու կամ արդարներու դասո՞ւն կը պատկանի: Գոնէ իր «Էջ մը նախնական ապուչութիւններէս» վերնագիրը կրող գրուածքը լաւագոյն բան մը գուշակել չի տար, քանի որ ինք ալ կ'ըսէ.

Երթամ անձամբ աղաչեմ,
Չի ուշակ եմ... աղա չեմ:

Բայց մեր տիրացու Երմոգը ձեր դիտցածներէն չէ,

Գացի տանը դուռ զարկի (աղային),
Որ զան բացաւ մեղմ յուշիկ,
Սպասուհի մը խուշիկ,
Բայց կ'երեւար թէ Ցոյն էր,
Չի խատուիկ թուխ գոյն էր...

Կրնաք երեւակայել խեղճ տիրացու Երմոգին կացութիւնը, երբ յոյն գեղուհին հայերէն չհասկնալով յանարէն գեղգեղուց.

Օ՛ տkfսեվռօ թի թիլիս,
Էսի իսկ պամ՚լիս...

Խեղճ Երմոգ ինքզինքն այլեւս աղային հասկցնելու անկարող ըլլալով՝ կը բացականչէ.

Առ քեզ փորձանք քիլօցու,
Էշը ջուրէն եկ անցու,
Պէտքսի մը շիմ թսուսն,
Հասկնաս նէ ասկ օլսուն,
Զիս ըրած էր էյինճեռ,
Ու կը նայի սեռսեմճեռ:

Ուղիղ և արդար ըլլալու համար ըսենք, ո՛վ քաղաքաբարբառագ Երմոգ, որ ձեր յարաբերական ոտերը չատ սեռսեմճեռ՝ դանքարցու փորձանք կը դառնան:

*** Աւետարեր, ինչպէս յայտնի է, Հայ Բողոքականներու միակ կրօնաթերթն է, որ օտար քարոզիչներու դրամով կը պահէ իր գոյութիւնը երկար տարիներէ ի վեր: Աւետարեր ո՛չ Տ. Բարգէն վարդապետի Լոյսին չափ լուրջ ու գիտական է և ոչ ալ արդի Լոյսին չափ անհրապոյր: Ընթերցողները հետաքրքրելու համար Աւետարերի խմբագրութիւնը բնագիտական և քաղաքական յօդուածներ ալ կը հրատարակէ չարաթաթերթի ծրագրին համաձայն: Աւետարեր լեզուական տեսակէտով հայ պարբերականներուն յետինը կամ տրուպն է, իսկ իր բովանդակութեամբ մինչեւ այժմ մեծ չահեկանութիւն մը չէ արծարծած: Աւետարեր չատ աւելի բազմազան է քան կրօնական չարաթաթերթի մը համար օգտակար է:

Խմբագրական և քարոզչական «Ամառնային պտոյտ մը» (Թ. 10-11) որքան ալ զուարճալի է տնօրէն-խմբագիր Մ. Պարոնտմի համար, նոյնքան զրօսեցուցիչ չէ Աւետարերի ընթերցողներուն համար, ապրնք այսպիսի ճամբոյ գական յօդուածներէն ո՛չ միայն «Հոգեւոր հոմ օրհնութեամբ պահպանողներու» գործեր, այլ եւ քիչ մը աւելի լիակատար առեւտրական տեղեկութիւններ կ'ուզեն գտնեալ:

*** Վերաստուերի Յ. Գ. Գ. «Մեր եկեղեցիները և քարոզիչները» վերնագրով յօդուածին մէջ կը շեշտէ. Բարոզիչ ընտրող մարմնոյ մը պէտքը, 2. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեանց ժողովին աւելի հեղինակութիւն տալ, 3. Հոգեւոր պաշտամունքի միակերպութիւն, 4. Մեր քարոզիչներուն յարգանք, 5. Անարժան անդամներ եկեղեցիէն կարել, 6. Բրիստոնէական չափանիշին (*) համաձայն կնունք: Երբ մենք՝ Հայ-Առաքելականներս՝ այս պատուէրները կը գործադրենք, մանաւանդ անոնցմէ 5րդը, Բողոքականներէն աւելի Բողոքական Հայեր կը մեղադրեն գործադրողները, մոլեռանդ և խաւարամիտ անուանելով զանոնք, առանց նկատի առնելու այն պարագան, որ կարգապահութիւն և կանոնաւորութիւն անհրաժեշտ է, նոյն իսկ Բողոքական Եկեղեցւոյ համար:

*** Շատ ուշագրաւ և հետաքրքրական է Տօքթ. Հուայթի «Բրիչ և Ս. Գիրք» յօդուածը, որ շարունակուելիք է և որուն մէջ կը նկարագրուի թէ Ռօլինսըն ինչպէ՞ս գտաւ 1835ին Պէհիսթունի երեքլեզուեան արձանագրութիւնը, որ գրուած էր Պարսկերէն, Մարաց և Բաբելացւոց լեզուներով: Ապա կը խօսի Կիլիմէշի նաւարկութեան կամ ջրհեղեղի մասին, որ Ս. Գրոց պատմածին շատ նման է: Այս խնդիրներուն շուրջ անցեալ տարի Տօքթ. Յ Թօփճեան երկար ուսումնասիրութիւն մը հրատարակեց Լոյսի մէջ, որ այս յօդուածներու չարքին մէջ գտնէ պէտք է յիշատակուէր:

*** Պարապ մարդուն մէկը 3 տարի աշխատելով գտեր է որ անգլիերէն Austուածաբունչին մէջ կան 66 գիրքեր (39 Հ. Կտակ. 27 Ն. Կտակ.), 1189 գլուխներ (929 Հ. Կտակ. և 260 Ն. Կտակ.), 774,751 բառեր (593,498 Հ. Կտակ. 181,253 Ն. Կտակ.), 3,566,480 գիրեր (2,728,100 Հ. Կտակ. և 838,380 Ն. Կտակ.): Անշուշտ մարդկութեան մեծ ծառայութիւն պիտի մատուցանէ այս «Ժրաջան և երկայնամիտ» անձը, եթէ հաշուէ

(*) Մեր անցեալ չարթնան տուրիսին մէջ սպրդած են հետեւեալ տպագրական սխալները.
Բ. էջ Ա. սիւնակ 42րդ և 50րդ տող, յօշոտել պէտք է ըլլայ յօտել:
Բ. էջ Ա. սիւնակ 81րդ տող, վաղահաս պէտք է ըլլայ յետահաս — (Ր. Ց.)

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ(*)

Թրաստաններու մէջ ոսթասուրիւն.— Դառերու պատուասին յատուկ խիւսեր.—Ասոց բաղադրիւրը.— Տանձկինն ո՞ր ծառին վրայ պատուասելու է.— Վայրի ձիթենիներէն օգտուելու եղանակը.— Զմեռուան մէջ հաւերը ածել տալու կերպեր.— Փոքր բդրակցարիւն:

Տարւոյն այս եղանակին մէջ՝ թթասաններու տրուելիք խնամքները կարեւոր են. Նախ՝ պակած տեղերը նորէ տնկելու է. թէեւ, ըստ մեզ, աւելի լաւ է այս գործողութիւնը աշնան մէջ, տերեւաթափէն վերջը կատարել. լերանց կողերը հաստատուելիք թթենիի պարտէզները՝ միշտ աշնան մէջ տնկուելու են, եթէ ամառուան մէջ, պարտէզները ջրելու դիւրութիւն կայ, այդ պարագային, տնկելու գործողութիւնը գարնան յետաձգել կարելի է:

Լաւագոյն է՝ փոքր ու բարակ տունկերը տնկել քան խոշոր և հաստացած. առաջինները աւելի դիւրութեամբ կը բռնեն և ամառուան մէջ ալ ջրի մասին շատ խստապահանջ չեն ըլլար:

Պուրսայի մօտ՝ Սուսբուրլը գիւղին հուսկէ հասած վայրի բրաստանիներուն մէջ տունկ հանելու տեսարան:

Թթենիներու տերեւներուն վնասող միջատներ իրենց բոյնը դրած են կոճղին կեղեւին մէջ. լաւ կ'ըլլայ եթէ ծառերուն կոճղերը քիչ մը թանձրկեկ կրաջրով կրպատեն ամբողջովին. այդ ջուրին մէջ քիչ մըն ալ կապոյտ արջասպ խառնելը դէշ չէ. թթենիներու տերեւներուն վնասող մնացեալ հիւանդութեանց սերմիները այս կերպով կ'ոչնչանան հիմակուընէ:

Այս եղանակին մէջ, թթաստանները երկրորդ անգամ ըլլալով փորել, կամ գէթ մարկեղէն ալ ունի իր օգուտները. միշտ դիտուած է որ երբ պարտէզի տէր մը, տարւոյն մէջ մէկ քանի անգամներ պարտէզը փորել զատ, մարկեղի ալ կարելորութիւն տայ (առանց աղբն ալ մոռնալու), ծառերուն տերեւը աւելի առատ կ'ըլլայ:

*** Պաղատու պարտէզներու մէջ, ծառերը պատուաստելու եղանակը սկսած է մօտենալ. ընդհանրապէս սովորութիւն եղած է, պատուաստի խիւսի (աբբ մանուկը, mastic à greffer) տեղ ջրով թթղուած կաւտ հող գործածել. լաւ չէ այս սովորութիւնը. որովհետեւ կաւտ հողը՝ երբեք չի կրնար պատուաստի խիւսին տեղը բռնել. ասոր պաշտօնն է՝ ծառին կտրուած և պատուաստուած մասը օդին ազդեցութենէն բոլորովին ազատ պահել. հակառակ պարագային մէջ՝ այդ մասը և վրան անցուած պատուասը չորնալով և կամ փտելով, իրարու հետ չեն կպչիր բնաւ և կամ մասնակի կերպով կը կպչին. ասկէ զատ, պատուաստուելու համար կտրուած և ճեղքուած վայրի ծառն ալ կը վնասուի, որով յաջորդ տարին յաջող կրկին չէ կարելի զայն պատուաստել:

Այս անպատեհութեանց առաջքը առնելու համար, անպատճառ պատուաստի յատուկ խիւսեր գործածելու է. առոնցմէ ոմանք՝ տաք վիճակի մէջ կը գործածուին, ոմանք ալ պաղ վիճակի մէջ. աւելի գործնական է այս վերջին տեսակները գործածել:

Պաղ վիճակի մէջ գործածուող խիւսերէն երկուքին բաղադրութիւնը նշանակել՝ օգտակար է:

500 կրամ գաղի խէժ (չամ սագրզը, poix)
100 » ղեղին մեղրամոմ (սարբ պալ մոմը, cire jaune)
200 » կտաւատի իւղ (պէզիր հաղը, huile de lin)

Սոյն երեք նիւթերը իրար խառնելով, կրակի վրայ կը հալեցնեն, պաղած վիճակի մէջ կը գործածեն, միայն թէ մատներնիս թրջելով, ձեռքերնուս մէջ կակուղցնելու է, որպէս զի մատներնուս չը փակչի:

Հանրածանօթ պարտիզպան Պ. Պալթէ ալ հետեւեալ բաղադրութիւնը կը յանձնարարէ.

2500 կրամ սեւ գաղի խէժ (սիահ չամ սագրզը, poix noire).
2500 » ճերմակ գաղի խէժ (պէյազ չամ սագրզը, poix blanche).
1200 » փոշիացեալ կաւճ (բօզ բիպէիր, craie pulvérisée)
900 կրամ հասարակ ալքոհոլ (սպիրտօ, alcool ord.)
600 » բեւեկնի ոգի (թիրեմենթին ռուհը, ess. de térébenthine).
75—100 » ղեղին մեղրամոմ (սարբ պալ մոմը, cire jaune).

Նախ սեւ ու ճերմակ խէժերը թափծու երկաթէ ամանի մը մէջ կը հալեցնեն. կրակին վրայէն վար առնելով, ալքոհոլը և բեւեկնի ոգին իրար խառնելով վրան կը լեցնեն և լաւ մը կը խառնչակեն. ամէնէն վերջը կ'աւելցնեն կաւճի փոշին և դարձեալ ամէնը մէկ լաւ կերպով մը կը խառնեն, որպէս զի միատեսակ խմոր մը առաջ գայ:

Այս յօդնութիւնները յանձն չառնողին համար դիւրին միջոց մը կայ, այդ ալ՝ Լօմ Լէքֆօրի պատրաստ խիւսը (Լօմ Լէքֆօր սագրզը, mastic Lhomme Lefort) ծախու առնել և գործածելն է. այս խիւսը որ գլանաձեւ թիթեղեայ տուփերու մէջ կը գտնուի, Ֆրանսայի մէջ կը պատրաստուի, Պոլիս՝ հունտ ծախող խանութներուն մէջ կը գտնուի սովորաբար:

Ամէն պարագայի մէջ, պատուաստի ատեն, կամ Լօմ Լէքֆօրի խիւսը գործածելու է, կամ թէ վերը յիշուած խիւսերէն մէկը պատրաստելու է, եթէ կը փափաքինք պատուաստուած ծառերէն մեծագոյն մասը բռնած տեսնել:

Երբ այս խիւսերէն մէկը գործածելու ըլլանք, այլ եւս պատուաստուած մասը լաթերով փաթթելու հարկին մէջ չենք գտնուիր, որով մէկ օրուան մէջ աւելի չատ ծառ պատուաստել կարելի կ'ըլլայ: Պատուաստի յաջողութեան համար, իբր ընդհանուր օրէնք, սա եւս պէտք է գիտնալ որ, պատուաստի համար գործածուելիք ճիւղերուն աչքերը չատ քիչ զարգացած ըլլալու են. ասոր համար, պէտք է կանխապէս կտրել այդ ճիւղերը և մինչեւ պատուաստի յարմար պատուն, խոնաւ աւազի մէջ թաղուած պահել:

*** Բանի որ խօսքերնիս պատուաստի վրայ է, պէտք է սա կէտն ալ աւելցնենք թէ, պտղատու ծառերէն այս կամ այն ծառը, մէկ քանի տեսակ ծառերու վրայ պատուաստել կարելի է յաճախ. բայց ամէն պարագայի մէջ, այս մասին ալ ընտրութիւն մը ընել պէտք է, ընտիր՝ այսինքն խոշոր, տեսքոտ, համեղ և միեւնոյն ժամանակ առատ պտուղներ ունենալու համար:

Այսպէս, սովորաբար տանձենին վայրի տանձենիի (ալպաս, sauvageon) վրայ կը պատուաստեն. բայց երբ ուզենք խոշոր և միեւնոյն ատեն առատ պտուղ ունենալ, պէտք է վայրի սերկեւիլի ծառին վրայ պատուաստենք մեր տանձենիները: Մէկ քանի տարիներէ ի վեր պատուաստի մասին չատ հետաքրքրաշարժ փորձեր տեղի ունեցած և Ֆրանսայի Դիտութեանց Ակադեմիին կողմէ քանիցս քաջալերուած ու գնահատուած են:

*** Թուրքիոյ մէջ չատ տեղեր վայրի ձիթենիներ կը գտնուին, մասնաւոր վիճակին մէջ. ատոնցմէ օգտուիլը խիստ շահաբեր կրնայ ըլլալ ատոնց տէրերուն, քանի որ Կայս. Կառավարութիւնն ալ կը քաջալերէ այս կարգի ձեռնաթիները, ժամանակ մը տասանորդէ ազատ կացուցանելով՝ ձեռք բերուելիք ձիթապտուղները:

Այդ վայրի ձիթենիները պատուաստելու երկու եղանակ կայ, մէկը պտուկապատուաստ (կեօզ ագբսը, greffe en écusson) և միւսը պսակաձեւ պատուաստ (չեմպէր ագբսը, greffe en couronne).

Այդ չրջափակին մէջ մանելով, ուր ածուներ և սարփինաներ կայնն՝ նոյնմբերին մերկացած, լբադրավաճառ մը լիաթոք կ'աղաղակէր.

—Ցաւելուած... Սոսկալի ոճրագործութիւն... Դաշունաւոր եղած արուեստագէտ մը:

Իսթէլ վար վազեց սանդուխէն:

—Լռէ՛, լռէ՛, և լբագիր մը տո՛ւր ինծի, ըսաւ սպասուհին այնպիսի յուզումով մը որ զարմանք պատճառեց լբադվաճառին:

Սակայն, սուն գրպանէէն յետոյ, հեգնական ծամածռութիւն մը ըրաւ և լեբանը բացաւ, նորէն աղաղակելու համար.

—Լռէ՛ կ'ըսեմ քեզի: Սա երկու սուն ալ առ և դնա՛ աւելի հեռուն պոռա՛:

—Հիւանդ կայ ձեր տունը, ըսաւ լաքոտը, որ բարի աղայ մըն էր, ու կծիկը դրաւ:

Իսթէլ, վեր ելլելու ուժ չունենալով, հոն նստաւ, առանց դունապանուհիին կողմէ նշմարուելու: Տեղը մութ էր: Հակառակ ատոր, իր վախը հաստատող տողերը կարդաց:

—Ինքն է, Աստուած իմ, հծծեց Իսթէլ:

(Շարունակելի)

ՏԱՆԻԷԼ ԼԲՋԻԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

Ս. Ռ. Ա. Ջ Ի Ն Մ. Ս

ԿԱՇԿԱՆԴՈՒԱԾ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Դ.

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐԸ

Քրթմնջելով և թանկագին կարասիներու թոնուբոհին մէջ դանդաչելով դէպի խոհանոց փախաւ սպասուհին:

Բայց ինչ խոհանոց. թուան (օճաղ) հաղիւ քիչ մը աւելի մեծ էր այն խոշոր խաղալիկներէն զորս կը նուիրեն տասը տարեկան տանտիկիններուն: Խոհանոցի անօթները, շատ փոքր թուով, տեղի կուտային փոքր հին առարկաներու բազմութեան առջեւ, ինչպէս մանր երկաթեղէն, արծաթեղէն, խեցանօթ, ամէնքն ալ այլանդակ, զորս տանտէրը ամէն օր կը բերէք և դնելիք տեղ մը չէր գտներ, եթէ երբեք աւելի կարեւոր հնութիւններ ձեռք անցուցած չըլլար:

Խոհանոցին քով կար մառանը, որ հեռաձայնի խցիկի մը չափ ընդարձակ էր, և որուն տախտակամածին վրայ, վաղուընդի թթուաշ պարունակող ապակիէ անօթին մոտիկ, պատին կրթնցուած, կը նշմարուէր Վերածնութեան ատենի հայելի մը չրջանակը, կամ թէ արտառոց բարքեր ներկայացնող տեսարաններ, ըսքանչելիօրէն քանդակուած՝ անագաբզնիձէ աւելի փայլուն և մութ գոյն փայտով մը:

Ուրիշ գլուխ-գործոցներ ալ անանցանելի կը դարձնէին նեղ նրբանցքը, որ խոհանոցէն յարկաբաժինը կ'առաջնորդէր:

Մինչ նիհարակազմ Իսթէլ (այսպէս կը կոչուէր սպասուհին) կրնար այդ նրբանցքին մէջ պտըտիլ, կերակուրներով լեցուն պնակներ առած ձեռքը:

Բայց ինչ կերակուր և ինչ պնակ... Պ. ու Միրբվէրի պէս ծերուկի մը համար, որ երբեմն կը գոհանար փոքր հացով մը և նարինջով մը: Այդ տարօրինակ մարդը կ'ըսեր թէ մարդիկ չատ բան կ'ուտեն, և թէ այդ պատճառաւ քառասուն տարեկանին կը ծերանան, փոխանակ քսան տարի կանոնաւորապէս երիտասարդ ապրելու:

—Այդ հաշուով, հարիւրամեայ «մանտիկո»ները սերոբէի դէմքեր պիտի ունենան և մաչիչ պիտի պարեն գեղանի Օթերոյի պէս:

—«Մանտիկո»ները հարիւրամեայ չեն ըլլար բնաւ և գեղանի Օթերօ մաչիչ չի պարեր, պատասխանեց Պ. ու Միրբվէր ծանրախոհութեամբ, որ մէկ հարուածով կ'ոչնչացնէր սպասուհիին փաստերը, պարութեան ու չփոթութեան մատնելով զանի:

Այդ օրը, Իսթէլ երկու հոգիի համար սեղան չակած էր սրահին մէջ, որ թէ՛ իբր ճաշասրահ և թէ իբր ննջասենեակ կը ծառայէր Պ. ու Միրբվէրի համար:

Այդ մասին ո և է խօսք չէր դներ Պ. ու Միրբվէր:

Ան կ'ուզէր ուտել և պառկիլ իր ուներեցած հաղուագիւտ և թանկագին առարկաներուն մէջ. իր աչքերը չէին յագենար դիտելէ և իր ձեռքերը չօշափելէ այդ հրաշալիքները:

Սփռոցի նմանող բան մը փնտռելու համար՝ Իսթէլ տիպուած էր սեղանէն անկողնին վրայ փռադրել Լիմօժի կիսուածանկար տախտակներ, որոնք անդնահատելի արժէք մը ունէին և բացառութիւն կը կազմէին Պ. ու Միրբվէրի քանդակուած փայտերու հաւաքածոյին մէջ: Առանց նկատմամբ մեծ հակում մը ունէր ան:

Ի զուր վեց հարիւր հազար ֆրանք տուած էին այդ չորս-հինգ տախտակներուն համար, զորս Իսթէլ ուզեց պնակներուն տակ դնել, չհինցնելու համար Պոն Մարշէին գնած պնակակալները՝ 2.95 ֆրանքի, աւելի սիրուն դտած ըլլալով այդ վերջինները:

Պ. ու Միրբվէր աթդրված ըլլալով այդ գործածութեան յատկացնել հիանալի կխուածները, Իսթէլ անարգական նայուածքներ կը ձգէր այդ թանկագին առարկաներուն վրայ, անխուսափելի թթենիով վերմակի մը տակ: Սակայն ակնածանօք սեղանին վրայ կը դնէր այն սիրուն պնակալը, որուն վրայ կը տեսնուէր Էմարբոլեքը կամ Բեաթը, ժամանակակից մանրավէպեր գծող նկարչի մը կողմէ շինուած:

Այդ օրը Էմարբօլեքի պատկերով պնակալը դրած էր Իսթէլ, այնպէս կարծելով թէ Պ. Բիէր կը նախընտրէր դանի:

Բայց Պ. Բիէր երեւան չէր ելլեր:

Սպասուհիին սրանեղութիւնը ճշմարիտ մտահոգութեան մը փոխուեցաւ, որովհետեւ իր ինքնասիրոյ տիրոջ անձնուէր էր և կը պաշտէր Բիէրը:

Իսթէլ երկչոտ նայուածք մը ձգեց այն սենեակին վրայ ուր կը գտնուէր Պ. ու Միրբվէր:

Հոն կարգ կանոն չկար բնաւ: Լաբիւրինթոս մը էր ան, ուր կարասիներու և քանդակուած փայտերու կուտակումին մէջէն պէտք էր սողոսկիլ, մինչեւ փոքր դրասեղանը հասնելու համար, պատուհանին առջեւ դրուած, որուն վրայ Պ. ու Միրբվէր կ'ուսումնասիրէր համաչափ լուսանկարը:

Բայց զարդասուց կ'անուանէին այդ սենեակը, որովհետեւ գոթական գեղեցիկ նատարաններուն ետին կը գտնուէր մահագենի այն փոքր զարդասեղաններէն մէկը, ձեռքմակ մարմարով, զոր 29 ֆրանքի կը ծախեն սպասուհիի սենեակներու համար: Այդ սեղանին վրայ կային փոքր կոնք մը և ջուրի անօթ մը, որոնք Պ. ու Միրբվէրի ամենօրեայ լուացումներուն կը ծառայէին:

Այդ միջոցին արտասովոր ճիչ մը լսեց Իսթէլ:

Սպասուհին տան յատաջակողմին վրայ նայող պատուհանը բացաւ:

Այդ յատաջակողմը, ոք չէնքի ճակատի ձեւ չունէր, որովհետեւ Սէն-Ժերմէն նոր ծառուղին սուր անկիւնով մը կարէր, պարտիզակի մը վրայ կը նայէր, չորս կողմէ բարձրացած հսկայ չէնքերով գոցուած:

Նեղ վանդակապատի մը միջոցաւ ծառուղիին վրայ նայող այդ պարտիզակէն կը մանէին Պ. ու Միրբվէրի պատկանող հին չէնքէն ներս, որուն երկրորդ յարկը կը բնակէր ինք:

Ամբոխ մը հաւաքուած էր հոն, ոմանք ոտքերնին ոլորելով, ոմանք ալ գլուխնին դարձուցեալ, ուր կ'ուզէին տեսնել թէ ինչ կ'ըլլայ:

Ամբոխին մէջ, ոստիկանները, ոստիկանապետ մը, դուռնապան մը, դուռնապանուհի մը, ոստիկանի մը հետ

առաջինը կը յարմարի փոքրիկ վայրի ֆիթեններու, թարմ ճիւղերու և ի զոր կը դրուի ապրիլի և մանաւանդ մայիսի մէջերը։ Երբ պատուաստուելիք ծառերը խոշոր ըլլան, պէտք է անպատճառ պահակաձեւ պատուաստի եղանակը ընտրել. թէ՛ աշնան և թէ գարնան մէջ, այս դրութեամբ պատուաստել կարելի է։

Պատուաստուելիք հատ ճիւղերը հոգիրմանձեւ կը կտրեն և պատուաստները կեղեւին և արտաքին միջուկին (հաճէպի fkuզիպ, aubier) մէջ կը խօթեն չուբ-ջանակի. պատուաստներուն երկարութիւնը 8-10 հարիւրորդմէտր ըլլալու է. ասկէ զատ սրինգին՝ բերանը սարուելիք ձեւովը կարուած ըլլալու են և այդ մասերը զգուշութեամբ դետեղելու է կեղեւին և ծառին արտաքին միջուկին միջև. մէն մի ճիւղ իր հատուածեանը համեմատ, 3—4 և կամ աւելի պատուաստ կրնայ տանիլ. պատուաստները դետեղելէն վերջը, ճիւղերուն վրայ գոյացած ճեղքերը նախապէս բանձուռս համեմատ պատուաստի խիւսով լաւ մը ծածկելու է։

*** Հաւերը ձմեռուան մէջ ածել տալու միջոցները որոնք են, այս հարցումը ուղղուած ըլլալով զանազան կողմերէ, կը փութանք գոհացում տալ մեր ընթերցողներուն։

Նախ՝ ձեր հաւերը պէտք չէ պահել. երեք տարին անցուցած հաւ մը ձեր կը համարուի. հաւնոցին գուռը դէպի արեւմուտք և կամ հարաւ դարձած ըլլալու է, որով հիւսիսային ցուրտ հովերէն պաշտպանուած կ'ըլլայ. հաւնոցին յատակը միշտ չոր պահելու է. լաւ կ'ըլլայ եթէ ֆիու ազբ տարածենք, չարաքուան մէջ գոնէ երկու անգամ փոխելու պայմանաւ։ Հաւնոցը միշտ մաքուր ըլլալու է. ասոր համար հանանեխումը տարիպղական է. հաւերը ցեխոտ տեղեր պտտելու չեն. հաւերուն ուտելիքին մանաւոր ուշադրութիւն դարձնելը ամենակարեւոր է. իբրեւ կեր, փոխն ի փոխ, հաւերուն պէտք է բամնել սեւ ցորեն (qարա պուդայ, sarrazin), եփած գեանախնձոր՝ թեփով խառնուած և մանրացած, նոյնպէս մանրացած ոսկոր և մսի կողտրանքներ, կէս եփած գարի և կամ վարսակ, կարմիր պղպեղի փոշիացած կտորներով խառնուած. այս կերերը կը տացնեն հաւերը, ինչ որ էական է անոնց ածանութիւնը զրդռելու համար։

Եթէ ձմեռուան հինգ ամիսներուն մէջ, այս կերպով մնուցանենք հաւերը, ասոնք ածելէ չեն դադրիր և հաւկիթներն ալ համեղ կ'ըլլայ։

Ն. Գ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ

ՓՈՂՈՑ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(Ք. Լ. Ա. Ամասիա). — Ձմեռուան մէջ թարմ խաղող պահելու եղանակը տրվեցնող՝ ամէնէն ընտիր և նոր գիրքը հրատարակուեցաւ 1903ին, Պ. Շարմէօի կողմէ. 175 էջերէ կը բաղկանայ, պատկերազարդ է և գրքին անունն է՝ L'art de conserver les raisins de table. Թղթակցմէն գինն է 3 ֆր., իսկ լաթակազմիկը՝ 4 ֆր.։

(Տ. Ե. Մաղնիսա). — Այգեգործութեան վրայ գրուած ամէնէն ընդարձակ և ընտիր գիրքը, Մ'ենրէլիէի երկրագ. Հատատութեան հանուցեալ Ենօրէնին, Կիւսթալ Ֆօէքսի կողմէ պատրաստուածն է. գրքին անունն է՝ Cours complet de viticulture. այս գործը կը բաղկանայ 1000ի չափ էջերէ և կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ և գունաւոր քարտէսներ. գինն է 25 ֆր.։

(Կ. Ա. անասնաբոյժ, Ասանա).—Ընտանի անասուններու միջրոպային հիւանդութիւնները խիստ ճարտար կերպով նկարագրած են հատորի մը մէջ, գործ հանդանոցի Նօքառի և Լոբլէնշի. գրքին անունն է՝ Les maladies microbiennes des animaux. գինն է 16 ֆր.։

(Տ. Ա. Եզգնկա).— Օսմ. Երկրագործական Դրամատան կանոնագրութիւնը ձեռք ձգելու համար, դիմել տեղւոյն Մանանաճիլդին. Դրամատան կողմէ մէկ անձի փոխ տրուած դրամին քանակը կախում ունի տեղական մնուցկին դրամագլխին քանակէն. ամէն պարագայի մէջ, 150 ոսկիէն աւելի փոխ առնել կարելի չէ, այդ ալ՝ 15,000 ոսկի դրամագլուխ ունեցող Մանանաճիլդէ մը։ ՆՈՅՆ

ՓՈՔՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ այս բաժնին մէջ նշանակուած բոլոր գեղական գրքերը ունենալու համար, կարելի է դիմել Արեւելքի Խմբագրութեան, կանխակս խրկելով անոնց արժէքը. ասկէ զատ այդ արժէքին մէկ քառորդն ալ վրան աւելցնել հարկ է, իբրեւ թղթատարի ծախք։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆ

ՎԻՃԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԻՏԱԼԻՈՅ ԵՒ ԵՊԻՍԿ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Հռովմէն շարաթ օրուան թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ Թաձի Թղթակիցը.

Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, երէկ, վիճաբանութիւն կատարուեցաւ Հապէշստանի մասին Անգլիոյ, Ֆրանսայի ու Իտալիոյ միջեւ կնքուած պայմանագրութեան վրայ։ Մէկ քանի երեսփոխաններու կողմէ արտաքին գործոց Նախարար Պ. Դիդրոնիի եղած հարցաքննում մը ցոյց տուաւ թէ այդ պայմանագրութիւնը անհրաժեշտ էր։ Իտալիա հարկադրուած էր կա՛մ ամէն վնաս յանձն առնելով առանձին գործել և կամ իր դրացիներուն հետ գոյացնել համաձայնութիւն մը, որ երաշխաւորութիւններ և դրական առաւելութիւններ ընծայէ իրեն։ Շատերը կը կարծէին թէ Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին այդ նիստը յուզումնալից պիտի ըլլայ և թէ արտաքին ու գաղթային խնդիրներ երեւան պիտի հանուին։ Ունկնդիրներու յատուկ վայրերը, մանաւանդ դեսպանական մարմնոյ պատկանողները, լեցուած էին, բայց Ժողովին բուն իսկ չընչափակը գրեթէ կիսովին պարապ էր, ինչ որ ապացոյց մը կը կազմէր թէ երեսփոխանները առաջուընէ որոշած էին հաւանիլ Հապէշիստանի համար կնքուած պայմանագրութեան։

Նիստը շատ հանդարտ էր։ Հարցասիրդումները չափաւոր կերպով կատարուեցան։ Հարցասիրդները, վերոգրեալ պայմանագրութիւնը քննադատել աւելի՝ առիթէն օգտուեցան իրենց անձնական կարծիքը պարզելու գաղթային քաղաքականութեան մասին։ Ամէնքն ալ եղրակացուցին իրենց վստահութիւնը նախարարութեան գործունէութիւնը և ճարտարութեանը մասին։ Երեսփոխան Պ. Արթամ գովեց «Անգլիոյ, Ֆրանսայի ու Իտալիոյ միջեւ եղած միաձայնութիւնը, որոնք պէտք է միասին ընթանան յառաջդիմութեան և քաղաքակրթութեան ճամբուն վրայ»։ Արտաքին գործոց Նախարար Պ. Դիդրոնիի պատասխանը յատակ էր՝ կացութեան պարզ տեղեկագրութիւն մը։ Աւասիկ գլխաւոր կէտերը համառօտիւ.—Նախարարը յիշեց թէ Ափրիկէի մէջ իտալական գաղթավայրերու և Իտալիոյ թեւարկութեան տակ գտնուած տեղերու ազդեցութեան չրջանակը սահմանուած էր 1891 մարտ 24ի ու ապրիլ 15ի և 1894 մայիս 5ի իտալերիտանական «բրոթոքոլներով։ Յետոյ յայտնեց թէ գժուարին էր անոր տրամադրութիւնները գործադրել այն տեղերու մէջ, ուր Իտալիոյ կառավարութիւնը պաշտօնապէս ճանչցած է Հապէշիստանի տիրապետութիւնը՝ 1896 հոկտեմբեր 26ին Ատտիս-Ապեպայի մէջ կնքուած հաշտութեան դաշնադրութեամբ։ Նախ ըսաւ թէ Իտալիոյ համար անհրաժեշտ է համաձայնիլ Անգլիոյ հետ, որպէս զի ուրիշ անբարութիւններ բացարձակ գերակշռութիւն ձեռք չբերեն Հապէշիստանի մէջ։ Պ. Դիդրոնի յարեց.— «Այդ պատճառով էր որ Հապէշիստանի անգլիական դեսպան Պ. Հէրրինկթըն, Հռոմի անգլիական դեսպանատան գործատար Պ. Ռէնսպոտ և Իտալիոյ գաղթային դիւանին Տնօրէն Պ. Ակուէզա 1903ի վերջերը Հռոմի մէջ գումարուեցան և պատրաստեցին ու իրենց կառավարութեանց մատուցին համաձայնութեան առաջարկութիւն մը՝ հիմնուած Հապէշիստանի ներկայ կացութիւնը պահպանելու և ապագային համար փոխադարձաբար երաշխաւորութիւն տալու հիման վրայ։ Այդ առաջարկութիւնը, բաւական բանակցութիւններէ ետքը, վերջնական համաձայնութեան մը հէնը առաւ և պիտի ստորագրուէր ալ, երբ հրատարակուեցաւ 1904ի անգլոֆրանսական գաղթային պայմանագրութիւնը, որ երկու տէրութեանց միջեւ յարաբերութիւնները հիմնական փոփոխութեան մը կ'ենթարկէր։ Այդ նոր կացութեան հանդէպ, Անգլիա առաջարկեց որ Հապէշիստանի վերաբերեալ համաձայնութիւնը, ստորագրուելէ առաջ, Ֆրանսայի հաւանութեանը ենթարկուի։ Իտալիա հաճութեամբ հաւանեցաւ և, երբ կառավարութեանց միջեւ երկարատեւ բանակցութիւններ կատարուելէ ետքը, յաջողեցան ստորագրել 1906 դեկտեմբեր 13ի համաձայնութիւնը։ Այդ գրութեան վերջնական խմբագրութեամբը Իտալիոյ չանները պաշտպանուեցան ամէնէն աւելի դիտողութեանց պատճառուող կէտերու վրայ։ Համոզուած եմ որ այդ համաձայնութիւնը նոր չանիներ կը բանայ Իտալիոյ առջեւ. նաև արդասաւոր կամ ամուլ պիտի ըլլայ՝ այն համեմատութեամբ որ Իտալիա գործունեայ կամ անհոգ գտնուի. բայց կրնամ հաւատալ թէ Իտալիա, երբ ճարտարութեամբ գործէ, պիտի կրնայ քաղաքական ու առեւտրական ապագայ մը պատրաստել իր երկու գաղթավայրերուն համար։»

ՄԱՐՈՔԻ ԳՈՐԾԵՐ

Թանձէրէն Բարիզի թերթերուն ուղղուած հեռագրեր կ'ըսեն.— Մարոքի կառավարութեան ներկայացուցիչը, չրջաբերական մը ուղղելով օտար տէրութեանց դեսպաններուն, ծանոյց թէ Թանձէրի քաղաքին չրջականերուն մէջ բարեկարգութիւնը աւելի ապահովելու համար Մարոքի կառավարութիւնը կը խորհի պահանջողներ հաստատել Թանձէրի արուարձանին զանազան կէտերուն վրայ. նաև թէ այդ պահանջողներուն յատկացուած բնիկ զինուորները արտօնուած ըլլան, առանց ազգի խորութեան, ձերբակալել բարեկարգութիւնը խանգարողները, գինովները, դատարկապորտները և կամ հանրային ճամբաներու վրայ իրարու հետ կռուող անտառները։ Բնիկ զինուորներուն կողմէ այդ պայմաններուն մէջ ձերբակալուած անձերը տեղական կառավարութեան պաշտօնարանը տարուին և անկէ ալ, եթէ օտար հպատակ են, իրենց պատկանած հիւպատոսարանները։ Պէտք է դիտել տալ թէ Այֆէզիրասի Դեսպանասրահորդին որոշմանց տրամադրութիւնը ոտիկանութեան կազմակերպութեան վրայ է և թէ, այդ ոստիկանութեան պաշտօնի ձեռնարկելէն առաջ, հաւանական չի նրկատուիր որ այդ տեսակ առժամեայ միջոց մը ձեռք առնուի։ Միւս կողմէ Մարոքի խնդրած արտօնութիւնը անհամապատասխան է դաշնադրութեանց և 1880ի Մադրիտի պայմանագրութեան, որ կարգ մը տրամադրութիւններ սահմանած է վերոգրեալ խնդիրներուն համար։

—Թանի թղթակիցը ուրբաթ օրուան թուականով սա հեռագիրը ուղղած է իր լրագրին.— «Երկկ դիպուածով ճանչցայ զուլեցերիացի Միւլլէր գնդապետը, որ Մարոքի միջազգային ոստիկանութեան ընդհանուր քննիչ կարգուած է։ Իր ուղեւորութեան տպաւորութիւնները և Մարոքի ոստիկանութեան պաշտօնավարութեանը մասին տեղեկութիւններ ինդրեցի։ Աւասիկ գնդապետին յայտարարութիւնները.— «Ամէնէն հաճելի տպաւորութիւնը կրեցի կառուցած ուղեւորութենէս։ Ֆրանսայի մէկ մասէն անցայ. սահմանագլուխին վրայ և Լիոնի ու Պուատոյի մէջ մեծ հոգածութեանց առարկայ եղայ։ Իմ ուղեւորութեանս միջոցին առիթը ունեցայ հաստատելու թէ Ֆրանսայի ու Սպանիոյ կառավարութեանց միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ Մարոքի ոստիկանութեան մէջ անոնց սպաներուն աշխատակցութեանը մասին։ Այդ պարագան խիստ բարեգուշակ է իմ պաշտօնս։

— Ամերիկեան թնդանօթակիր մը Թուանթանամայէն Պրուֆիլտս (Նիքարակուա) գնաց՝ օգնելու ամերիկեան ուրիշ թնդանօթակիրի մը՝ հոն ամերիկեան շահերը պաշտպանելու համար։

ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ ՄԻԼԻՈՆԱՏԻՐՈՒ

Հէրրի Թոուի դատավարութիւնը այսչափ երկարեցաւ ու ամերիկեան թերթերը այնքան երկարօրէն կը զբաղին անոր էն անկարեւոր մանրամասնութիւններովն անգամ, որ իր առջի օրերուն առթած հետաքրքրութիւնը կորսնցնելէն զատ... ձանձրոյթ իսկ պատճառել սկսած է։ Այս պատճառով է որ, եւրոպական թերթերը որոնցմէ կը քաղենք «Միլիոնատէր Մարդասպան»ին դատավարութեան վերաբերեալ տեղեկութիւններ, այլեւս չա՛ս քիչ հեռագիր կը ստանան, այս նիւթին վրայ, իրենց թղթակիցներէն կամ զորձակալութիւններէն։

Ընդհ. դատախազ Մր. Ճէրօմ կը շարունակէ հարցափորձել այն վկաները որոնք իր պահանջմամբ դատարան կոչուած են, ամբաստանեալին մեղապարտութիւնը ապացուցանելու դիտաւորութեամբ։ Եւ սակայն մինչեւ ցարդ չկրցաւ զօրաւոր կռուանի մը վրայ դնել իր քաղած վկայութիւնները։ Վերջին նիստին մէջ իսկոյն առնելով, հատիտեալ ձախով մը ու հանդիսաւոր չարժումներով երդուեալներուն կարդաց ձեռագիր ստուար տետրակ մը, երկարապատում ու միօրինակ, որուն մէջ նօթագրած էր այս ոճրին քննութեան վերաբերեալ բոլոր պարագաները, ամբաստանեալին կենսագրութիւնը՝ իր մանութենէն սկսելով մինչեւ տասնմէն գիշերը, երբ զարկաւ մեռցուց ճարտարագէտ Հուայթը։ Մասնաւորապէս չեշտուած են, այս տետրակին մէջ, Հուայդի տնեղագին յայտարարութիւնները։ Նոյնպէս առաջ բերուած են Թոուի նամակները, իր կտակագիրը, մօրը վկայութիւնը, բժիշկներուն պարզած տեսութիւնները. վերջապէս ամէն ինչ որ կը վերաբերի ամբաստանեալին մտաւորական վիճակին։

Այս ընթերցումէն ետքը, ընդհ. դատախազը հարցափորձեց առաջին մասնագէտ յիժարաբոյժը, որ դատարան կոչուած էր իր պահանջմամբ։ Այս վկան, Օտբի. Ֆլինթ, առանց վարանելու յայտնեց թէ Հէրրի Թոու Հուայթը սպանած պտուն դիտակցութիւն ունէր թէ ոճիր մը է գործածը։ Բժշկին այս յայտարարութիւնը մեծ տպաւորութիւն չթողուց, սակայն, տեսանին, երդուեալ դատաւորներուն և ունկնդիր ժողովրդեան վրայ։ Եւ արդարեւ, Տօքթ. Ֆլինթ իր համոզումը չէր կրցած հիմնել՝ ամբաստանեալին մտաւորական վիճակին քննութեանը վրայ, եզրակացութենէն անմիջապէս ետքը կատարուած, այլ պարզապէս գիտական ենթադրութիւններու վրայ՝ արդիւնք անձնական կարծիքներու։

Ամբաստանեալին փաստաբանը Մր. Տէլմաս ըսաւ այս առթիւ.— «Համբերութեամբ մտիկ ըրի ընդհ. դատախազ Մր. Ճէրօմի բոլոր ըսածներուն. թոյլ տուի որ այս դատավարութեան մէջ մուտ գտնեն իրողութիւններ որոնք բոլորովին օտար էին մեզի։ Եւ այսպէս շարժեցայ, որովհետեւ վստահութիւն ունիմ երդուեալներու արդարադատութեանը վրայ։ Մր. Ճէրօմ կ'ուզէր հաստատել թէ ամբաստանեալը յիմար չէր և թէ ամուսնանալէն առաջ դիտակ էր իր կնոջ անցեալին. և սակայն այս տպաւորութիւնն ընելու համար իր թոռան քանքերը յաջողութեամբ չպակուեցան տակաւին»։

Հէրրի Թոու ջղագրգիռ վիճակի մէջ է մնայ։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԳԼԻՍ ՌԷՍ ՄԱՆԸԸ. — Տօուի անուն Ամերիկացին, որ ինքզինքը Եղիա Բ. կ'անուանէր, նոր աղանդ մը հեղինակէր և Զիքակոյի մօտերը Սիոն քաղաքին մէջ իր աղանդաւորներով կրօնական գաղթականութիւն մը հիմնած էր, մեռաւ անցեալ շաբթու, լքուած ու առանձին։ Միայն իր երբեմնի կառապանը, որ փառաւոր կառքով մը զինքը Սիոնի փողոցներէն կ'ուղղեր և հակայ խարիսիկ մը, ղոր իր անձին պաշտպանութեան համար վարձած էր այն տեսնելի վեր երբ Տօուի իր թշնամիներէն յաճախ յարձակում կը կրէր, ներկայ էին իր մահուան անկողնոյն քով։ Այդ ճաղատ անձը ծայրաեղ մոդեռնական տեսութիւն մը կը մնայեսէր իր նոր աղանդին չետեւողներուն դէմ։ Մեռած վայրկենին, կը գրեն ամերիկեան թերթերը, անէծք կարդաց իր հակառակորդներուն դէմ, երիցս անիծեց և սատանայ կոչեց զանոնք։ Զարմանալի է որ այս անձը երկար տարիներէ ի վեր մեծ յաջողութեամբ հրաշագործի դեր կատարեց այնպիսի երկրի մը մէջ, ուր կրօնական ըմբռնումներն ու զգացումը, և հրաշքի հաւատքը չատնց թուլացած են։ Տօուի չատ կը սիրէր ծիրանեղէն զգեստներ հագնիլ. ո՛ւր որ երթար, վերջին աստիճանի փառաւոր ու չքեղ կ'երեւէր։ Իր քարոզներուն պատճառը ցոյց էր տար. իրր հրաման կը հաղորդէր զանոնք իր ունկնդիրներուն։ Երբ այս վերջիններուն մէջէն մէկը հիւանդանար, անմիջապէս անոր քով կ'երթար և «կը բժշկէր» զայն։ Կ'ըսեն թէ վերարկուին տակ եղեկտրական գործիք մը պահած էր ու ատոր ազդեցութեամբ բժշկութիւն կը գործէր։ Երբ իր աղջիկը մեռաւ, մեղադրեցին զինքը թէ ուրիշները կը բժշկէ և իր աղջիկը չբժշկեց. պատասխանեց թէ աղջիկը անհնազանդութեամբ, հակառակ վարուած էր իր դրած մէկ արգելքին։ Իր գլխաւոր յաղթանակն եղաւ Սիոն քաղաքին հաստատումը 1900ին։ Իր ամէն հաւատացեալները՝ ազգին ամէն անունը որ կը հաւատային թէ Տօուի նոր Եղիա մը էր, թէ հիւանդութիւնը մարդոց մեղքն էր, թէ Տօուի ամենեւին հիւանդ եղած չէր, անխռութիւն գործած չէր, թէ Աստուծոյ կողմէ առաքեալ մը էր, թէ անոր եկեղեցին պիտի իշխէր աշխարհի, այսպէս հաւատացողներուն տմէնքն ալ իրենց ոսկին ու արծաթը անոր տուին։ Յայտնի չէ թէ այդպէսով որչա՛փ դրամ ընդունեց, բայց իրրեւ գործի մարդ 250,000 ոսկերլինի հող ծախու առաւ, որպէս զի դրամը ձեռքէն չչանէ։ 1902ին իր բնակութիւնը Սիոնի մէջ հաստատեց, և հոն իր փառաց գագաթնակէտն հասաւ։ Բայց այդ ալ երկար տեւեց. վանդի իր եւ հրաշագործ ուր որ գնաց իր հաւատացեալներուն հետ, ձախողութիւնները անպակաս եղան իրմէ. չատ անգամ ձերբակալուելուս. զբաղական տուգանքներու ենթարկուեցաւ։ Ինք պատմած է թէ հարիւր անգամէն աւելի ձերբակալած են զինքը և 4,000 ոսկերլինէ աւելի տուգանք վճարած է։ Նիւ-Եորքի բնակչութիւնը իր ազանդին յարեցողներ գլխաւոր նպատակն էր. այս պատճառաւ 3000 աւետարանակիցներէ և 1000 սինցիներէ բաղկացած խումբով մը Զիկագոյէ մեկնեցաւ տասը մասնաւոր վագոններով. Նիւ-Եորքի մէջ սակայն լաւ ընդունելութիւն չբրին իրեն. ծաղրեցին զայն. ուսանողներ և ուսանողուհիներ թմբուկներով ընդունեցին իր քարոզները, և Տօուի անիծելով այդ անասունները ետ դարձաւ գնաց։ Այսպէս եղաւ նաև Անգլիոյ ու Աւստրալիոյ մէջ։ Վերջապէս իր հաստատած քաղաքն ալ իր դէմ դարձաւ խմանալով որ ուրիշներն ամէն տեսակ զրկումներու յորդորող հրաշագործը, ինք զվրդ ու շուայտ կեանք մը կ'անցընէր իր տան մէջ։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ԳԻԼՏՆԱՆ.—Իտալիոյ մէջ քահանայ մը նշանաւոր էր իրրեւ եռանդուն և ճարտար թուղթ խաղացող։ Վերջերս մեծամարուստ անձի մը հետ կը խաղար։ Այդ անձը զայրացկոտ ըլլալով, քահանան, ինչպէս սովոր են ընել խաղաբոյները, ամէն ջանք ըրաւ զարգնելու այդ հարուստ անձը և կատաղ ալ յաջողեցաւ։ Բահանային հակառակորդը, բարկութենէն չուարած, միշտ կը կրծմնէր և վերջապէս վրան ունեցած բոլոր դրամները վատնեց. ուստի իր տունը գնաց նորէն դրամ բերելու, սակայն հետը ունեցած որսի հրացան մը քահանային քով թողուց։ Հարուստ անձը գնաց և չուտով վերադարձաւ։ Խաղը սկսաւ չարունակուիլ, հարուստը նորէն կը կորսնցնէր ու կը զայրանար և քահանան կը չարունակէր իր ընթացքը։ Վերջապէս կորսնցնողը ինքզինքն ելած հրացանը առաւ և քահանային կուրծքին պարպեց, բայց քահանան ձեռքովը բռնեց զնդակը և անվնաս մնալով բաւ իր հակառակորդին.— «Մարդ Աստուծոյ, ի՞նչպէս կրնաս սպանել ինծի պէս սուրբ մարդ մը։» Հարուստը ապշած մնացած էր և հրացանը ձեռքէն ինկաւ, տեսնելով որ քահանան անվնաս մնացած է, բայց չկրցաւ հասկնալ թէ իր բացակայութեանը միջոցին քահանան հրացանին զնդակը զգուշութեամբ հանած ու իր գրպանը պահած էր և հրաւէրը պարպուած միջոցին այն պէս մը ձեւացուց թէ օդին մէջ դայն կը բռնէ։

ԵՐԿԱՔՆ ՇՐՋԱՊՏԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Բիշթայի քաղաքապետութեան առողջապահական յանձնաժողովը որոշեց որ երկար քաղցեալ ունեցող չրջագետներ չգործածուին։ Այդ նպատակով տեղեկագիր մը պիտի ներկայացուի քաղաքապետութեան Խորհուրդին, որուն տալիք որոշումը տարակուսելի չէ։ Դրամական ծանր տուգանքներու պիտի ենթարկուին անասատողները։ Այդ որոշումը վերջերս Բրեսկիի մէջ գործադրուած է նաև դարասատներու և մեծ պողոտաներու և յատոյ ամրոցի քաղաքին փողոցներուն մէջ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Սալիսի սատիճան տրուեցաւ Լիվգաֆի նախարարութեան քանիչ մարմնոյն անդամներէն Իսա Պէյզատ պէյի։

ՊԱՏՇՈՒՆԵՆԵՆ.— Զորրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Լիվգաֆի նախարարութեան հաշուակալութեան քարտուղարներէն Մէհմէտ Զէքի պէյի։ Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Գոչ Հիսար գաւառակին մուֆթի Սալի Բիրա էֆ.։

—Իմիթազի ոսկի չքաղրամ տրուեցաւ Մէրսինի կառավարիչ Ճէմալ պէյի։

ՇԷՐՔԻՇ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՆՍ. ՀՈԳԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ Ճէլալ փաշա հիւանդ է, բարեհաճեցաւ տեղեկանալ Բիրլա պէյը զրկելով Ն. Վսեմութեան ապարանքը, որպիսութիւնը հարցնել տալ։

—Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Կայս. Պալատան մառանապետ Օսման պէյ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ է, բարեհաճեցաւ երկրորդ միւսանիպ Ճէվէհիր աղան զրկելով անոր ապարանքը, որպիսութիւնը հարցնել տալ։

ԿԱՆՍ. ԱՍՊԱՍԱՏԱՆՆԵՐՈՒ Տնօրէնն առաջին ֆէրիք Ֆոտիք փաշա, որ հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, Կայս. Պալատ գնաց և իր հիւանդութեանը միջոցին ցոյց տրուած Կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատոյց։

ՇԵՈՏՐՈՒԵՑԻ. Նոր կուսակալ հեծելազօրքերու ֆէրիք Հիլմի փաշա, երէկ, իր նախորդ պաշտօնատեղիէն՝ Պէնկազիէն Կ. Պոլիս ժամանելով ուղղակի Կայս. Պալատ գնաց։

ՕՍՄ. ԴԱՐԱՍՈՅՈՒՄԸ.— Ծովային նախարարութիւնը Ամերիկայի Տուիս Նիքէյլն գործարանին երկու թորիչներով յանձնարարեց՝ նոյն գործարանին կողմէ պատրաստուած յատակաձեւերու համաձայն։ Ատոնց իւրաքանչիւրը պիտի ունենայ ժամը երեսուն մղոն արագութիւն, 625 թոնս տարողութիւն, 240 ոտք երկայնութիւն, 26 ոտք լայնութիւն, երեք պատատակ և անթիվ հեռագրի ու ընդծովեայ նշանները գործիքներ։ Այդ թորիչներուն լաներները «կաղտիկ»ով պիտի չարժին։ Պայմանագրութիւնը ստորագրուելու թուականէն մինչեւ մէկուկէս տարի պիտի չմնայ։

ՏՍՍԱԼՈՅԻՈՒԹԻՒՆ.—Ֆրանսայի, Յունաստանի ու Շուէյցի դեսպանները և Իտալիոյ դեսպանատան գործակատարը, երկկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

ԼԱՓԱՆԳԻՐՈՅ ՆԱԼԻՆԱՆԳԻՍԸ.— Կայս. Իրատէ մը, Պետական Խորհուրդին ու Նախարարաց Խորհուրդին որոշմանց համաձայն, հրամայեց Լաֆանքիոյ Նաւահանգիստը մաքրել և քարափ մը ու ծովափնակալ մը շինել։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ. Վարժարանին վերաշինութեանը առթիւ նկատողութեան պիտի առնուին Ուշինկթընի օսմ. դեսպանատան կողմէ զրկուած «քաթալոգները՝ Սան-Ֆրանսիսքոյի մէջ երկրաշարժէ ու հրդեհէ զերծ մնացած պղտպատէ էջերու կառուցման եղանակին նկատմամբ։

ԵՐԿԱԹԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ. Պանքային վիճակախաղերուն մեծ պարգեւը՝ 300,000 զրուշ չահող 135,089 թիւը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, կէս և երկու քառորդ մասերէ կը բաղկանայ։ Ատոր կէսին տէրը՝ Սամաթիացի Էլէնի անուն կին մը իր բաժինը ստացած է։ Քառորդ մասին տէրերէն մէկն ալ Լիւէլ Պուրկացի Նորք Նիքոլա, երէկ, նոյն Պանքան դիմելով ստացաւ իր բաժինը՝ 75,000 զրուշ։

ՌՈՒԲԼԻԻ ոսոիկանութիւնը եւմական նոր տարւոյն առթիւ բաղդատական վիճակագրութիւն մը հրատարակեց՝ ցոյց տուող թէ ուարտող 1322 տարւոյն մէջ գործուած ոճիրներու թիւն է տասը, մինչդեռ նախորդ տարին՝ այսինքն 1321ին այդ թիւը քսանչինիզ էր։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՇԻՆԵՐԸ.— Առեւտրական ու հանրօգուտ չինութեանց Նախարարութեան, Սպարապետ Դրան և Բաղաքապետութեան կողմէ կարգուած մասնագէտ պաշտօնեաները, առջի օրը, այցելեցին Թղթատարական նոր չէնքը, որ կը կառուցուի Իսկի Զապթիէ Ճատտէսի, և ձեռնարկեցին մասնագիտական քննութեանց։

ԻՆՆԵՓԻՐԻՒ ՆԱԼԱՆԳԸ.— Բ. Դուռը հեռագրեց Էնիսիրի կուսակալութեան որ նոյն քաղաքին ու երկաթուղիի կայարանին միջեւ գտնուած ճահիճները մաքրուելով, փոխադրութիւնները դժուարացնող և օդը ապականող այդ պատճառը չուտով մէջտեղէն վերցուի։

ԲԱՂԱՔԵՐԱՑԻՆ հանգստեան թաղակի մնուկը մէջ մէկ ամսաթուակ պիտի հաստատուցնէ՝ հինգշաբթի օրը, անպաշտօն վիճակի թաղակ տացողներուն և շաբաթ ալ հանգստեան կոչուածներուն, որոնք և այրիներուն։ Վճարումները ժամ 4ին սկսելով, ժամ 10ին պիտի աւարտին։ Այրերուն յատկացուած օրերն են մարտ 10ին՝ մինչեւ 120 զրուշ ամսաթուակ ունեցողներուն, մարտ 14ին՝ 200, 17ին՝ 500, 21ին՝ 1000, 24ին՝ 2000 և 28ին՝ 6000։ Կիներու յատկացուած օրերն են 12ին 120, 15ին՝ 200, 19ին՝ 500, 22ին՝ 1000, 26ին 2000 և 29ին՝ 6000։

ՖՐԱՆՍԷՑԻ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Ռուէ հիւանդ ըլլալով, այդ պաշտօնը կը վարէ երկրորդ թարգման Պ. Լբտու։

ԵՐԵՍՈՒՆ ՀԱՅՈՑ ՈՍԿԻՒ ՀԱՒԱՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Յունարէն լրագիրները կ'ըսեն թէ Օմսուրմանի մէջ (Սմիրնա) բնիկ Սաքրացի Սթամաթիոս Ֆրանքաքի անուն մարդ մը մեռնելով երեսուն հազար ոսկիի հարստութիւն մը թողեր է։ Հիմա ատոր ժառանգորդները կը փնտռուին։

ՕԳՆԵՐՈՒՆ ԳԻՐԱՆԸ.—Երկու օրուան գեղեցիկ օդէն ետքը, այս առտու սկսաւ անձրեւել։

—Պրուսայի մէջ ուրբաթ գիշեր տեղացած ձիւնը հինգ սանթիմի չափ բարձրութեան հասեր և շաբաթ օրն ալ մինչեւ իրիկուն ձիւներ է։

—Երկկ նաւաձիգ չոգենաւեր զրկուեցան՝ Սեւ Ծովի նեղուցին մօտ փոթորիկի առեն խրած Նիյմէքը խիւսու առագաստաձեւը ազատելու համար։

—Տարանէլի մէջ խրած անգլիական չոգենաւը ազատուեցաւ։

— Անատոլիի երկաթուղիին անցած տեղերէն առնուած լուրերու նայելով, երէկ չատ տեղեր օդը գեղեցիկ էր, սակայն ցիրաչափը զերոյէն վար 1էն 8 ցոյց կուտար։

ՍԱՄՍՈՆԻՆ կը գրեն թէ անցեալ շաբթու նոյն նաւանանգիստէն Մարսիլիոյ համար Լոնտոն զրկուած են հաղար սընտուկ հաւկիթ։

ԷՏԻՐՆԷՒ մեր թղթակիցը հեռեւեալը կը գրէ մարտ 4/17 թուականով.— Փետրուար 25 կիրակի օր օդը գեղեցիկ էր մինչեւ կէս օր. կէսօրէն յետոյ սկսաւ անձրեւել։ Գիշերը մինգամայն հիսիսային կծու քամի մը կը փչէր։ Փետրուար 26 երկուշաբթի օր առաւօտուն սկսաւ ձիւն տեղալ, յետոյ ձիւնը փոխուեցաւ անձրեւի. ամբողջ օրը երկինքը ամպամած էր։ Փետրուար 27 երեքշաբթի օրը ձիւնախառն անձրեւ։ Փետրուար 28 չորեքշաբթի օր անձրեւ ու ձիւն կէսօրէն առաջ. ապա դադրեցան։ Հինգշաբթի օրը ամբողջ օր երկինքը ամպամած էր. երեկոյեան դէմ սկսաւ ձիւնել ու տեւեց մինչեւ ուրբաթ իրիկուն։ Ուրբաթ օրը փոթորկալից էր. հիւսիսային սառնամանիք հով մը կը չարունակէր փչել. ամէն կողմ հասկակ ձիւնով ծածկուած էր։ Շաբաթ օրը ձիւնը դադրեցաւ. օդը որ բաւական ցուրտ էր առաւօտուն, կէսօրին մօտ մեղմացաւ ու ձիւնները սկսան. ուրբաթ օրը ցուրտը այնքան սաստիկ էր որ չատ խողովակներ փակ մ

ժամ միայն բանալով՝ ստիպուեցան դայն ևս գոցել։»

ՀԲԴԵՀԻ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. — Ապահովագրութեանց Լլոյդեր Թերթը չահեկան բաղդատութիւն մը կը հրատարակէ 1905 և 1906 տարիներուն Կ. Պոլսոյ մէջ տեղի ունեցած հրդեհներուն և հրդեհի սկզբնաւորութիւններուն վրայ։ 1905ին 122 հրդեհ պատահած էին, իսկ 1906ին 119։ 1905ին ապահովագրական Ընկերութեանց վնասն էր գրեթէ 2,350,000 ֆր., իսկ 1906ին 1,900,000։ 1905ի 122 հրդեհներէն այրած են 626 փայտաշէնք և 78 քարաշէնք։ 1906ի 119 հրդեհներէն 252 շէնք այրած են, 198 փայտաշէն և 54 քարաշէն։ 1905ին 21, իսկ 1906ին 16 հրդեհներ տեղի ունեցած են, ուր ապահովագրութիւններ վնաս չունին։ 1905ին ապահովագրական Ընկերութիւնները ապահովագրած էին 1,385,000 ֆրանք փայտեայ շէնքեր և 965,000 ֆրանք՝ քարէ շէնքեր, իսկ 1906ին 900,000 ֆրանք՝ փայտաշէններ և 1,000,000 քարաշէն։

ՎԻԵՆՆԱԳԻ հնագէտներէն Էրնէսթ Սէլին բրոֆէսէօրը Երուսաղէմ կ'ուղևորի, ուր Խայրիէ գիւղին մէջ հնագիտական ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարէ։

ԶԲՕՍԱՆՃԲՐԶԻԿՆԵՐ. — Գերմանական Մոլբֆհ չոդհնաբը, ուր կը գտնուին անգլիացի ու գերմանացի երեք հարիւրէ աւելի զբօսաշրջիկներ, Դապաթշի բացերը խարսխած է։

235 **ՌԻԼՕ ԿԵՌՈՂ ԴԻՆՔ.** — Իլմիրի մէջ տակաւին կը շարունակէ ցուցադրութիւնը այն կնոջ, որուն մարմինը երկու հարիւր երեսունչորսհինգ քիլօ կը կշռէ։ Սնունը էլէն է. մէջքին չրջագիծն է երկու մէթր հինգ սանթիմէթր։ Կուրծքը ու փորը այնքան գէր են որ պատրաստ «քորսէ» մը գտնել անկարելի է։ Իր գործածած «քորսէ»ն տասնըվեց կանգուն կերպասէ չինուած է. չրջազգեստ չինելու համար ալ մէկ քանի ծրար կերպասի պէտք կայ։

ՀԱՐՈՒՍՏ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆ ՄԸ. — Իզմիրի մէջ, վերջերս, մուրացիկ մը փողոցը նեռուած հաւու դիակ մը գտնելով, տունը կը տանի, կ'եփէ և կ'ուտէ. սակայն մէկ քանի ժամ ետքը սաստիկ խիթերէ կը տառապի և կը սկսի պօռալ։ Դրացիները օգնութեան կը հասնին, բայց կը տեսնեն թէ ազատելը անկարելի է. ուստի քահանայ մը կը բերեն։ Մուրացկանը գօտիին մէջէն քսան ոսկի հանելով քահանային կը յանձնէ և փափաք կը յայտնէ որ ամէն օր եկեղեցիին դրան առջեւ կեցող մուրացկաններուն տրուի։ Այդ անձին մահէն ետքը, անոր լնակարանին մէջ բաւական հարստութիւն մը գտնուած է, մեծ մասամբ պանքնոտէ և երկաթուղիի պարտաթուղթերէ բաղկացած։

ՆՈՐՅԱՆԼԻԳԻ դուքսը և դքսուհին, որոնք կ. Պոլիս ժամանած են, Անգլիոյ դեսպանին կողմէ հիւրընկալուեցան։ Նոյն դեսպանատան մէջ, այս գիշեր, սեղան մը և յետոյ երեկոյթ մը պիտի տրուի։ Դուքսը, որ Անգլիոյ ադմիրականութեան կը վերաբերի, ծնած է 1847ին. երկրորդ անգամ ամուսնացած է։ Երբեմն Անգլիոյ թագաւորական նախարարի պաշտօնը վարած է։

ԾԽՆԱԼՈՅՆ. — Սամսունէն կը գրեն թէ ամերիկեան վաճառականներու կողմէ մեծաքանակ գնում կատարուելուն հետեւանքով, ծխախոտի գիները բարձրացած են։

ԱՏԱՐԱՍԶԱՐԻ Սէմէրթիէր թաղին մէջ Երզրումցի Սմմէտի կինը՝ Պէհիէ, անցեալ հինգշաբթի գիշեր իր երկու զաւակներուն հետ տանը մէջ առանձին գտնուած պահուն, տաղրը՝ Օսման զուռը կոտրելով ներս մտաւ և Պէհիէն սպաննեց։ Ոստիկանութիւնը իմանալով ձերբակալեց Օսմանը՝ որ հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ և յայտարարեց թէ այդ կինը ա՛զօրն կեանք մը վարելուն համար սպաննած էր դայն։

ԸՆԿԵՑԻԿ ՄԱՆՈՒԿ. — Բանկալթիի Մէյվէզ փողոցին մէջ, առջի գիշերը, մանիֆաթուրաը Ցակոբի տանը դրան վրայ նորածին մանչ մը թողուած էր։ Վրայէն թուղթ մը գտնուած չըլլալով, յայտնի չեղաւ թէ ո՞ր հասարակութեան կը պատկանի։

ԱՐՆԱՎՈՒՏՔԻՕՅԻ մէջ, առջի գիշերը, դերձակ Վասիլի սուտէն հրդեհ ծագեցաւ, սակայն կարելի եղաւ շուտով մարել։

ԽԱՍԳԻՒՕՅԻ Բիրի Փաշա թաղին մէջ ջրհորը ինկած հրեայ կինը՝ Եսթէր իր առած վէրքերուն հետեւանքով մեռաւ։

ԵՂԵՌՆԵԱԳԱՏ ատանը, երէկ, դատեց հովիւ Եուսուֆը ու Ապոին, որոնք անցեալ յունիսին Պուլկուրլրի մէջ վաճառական Թանթավիրատ Խալիս պէյի քէօչկին սպասաւորը՝ Սլին վիրաւորած էին՝ սպաննելու դիտաւորութեամբ։ Եուսուֆի և Ապոիի արարքը հաստատուելով, հինգական տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցան։

ԿԱՆԴԻՐԻ ԱՐԿԱԾ. — Պոլսոյ Ագ Պըյրգ թաղին մէջ, երէկ, նկարիչ Վէյսէլ էֆ. երբ Իրատգիտական վարժարանին առջեւէն կ'անցնէր, վարձու կառք մը զայն տապալեց։ Վէյսէլ էֆ. ձախ ծունգէն վիրաւորուեցաւ։

ՀՐԴԵՀ. — Այս գիշեր ժամը 9ին հրդեհ ծագեցաւ Գընալը կղզի և ախոռ մը այրեցաւ։ Հարիւր յիսուն ոսկիի ապահովագրուած էր Իւնիոն տը Բասի Ընկերութեան։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԻ ՊԱՐԿԵՐՈՒ ՀԱՅՑԱՅՏՈՒՄ

ԱԶԳ. — Հանր. Պարտքի թողեալ հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ աճուրդի կը դնէ հայթայթումը՝ 1.—Իւրաքանչիւրը 100 քիլօ աղ պարունակելու կարող 300,000 պարկեր, 44×26½ մատնաչափ ծաւալով, 2½ լիպրա ծանրութեամբ։ Հիւսուածքը՝ 8×8։ 2.—Իւրաքանչիւրը 50 քիլոկրամ աղ պարունակելու կարող 200,000 պարկեր, 20×28 մատնաչափ ծաւալով. հիւսուածքը միեւնոյն։ Ամէնքն ալ Լիվրուլ Թուիլ տեսակէն, խծպուած եղերքներով և խայծդանուած։

Ապրանքի յանձնումը պէտք է կատարուի Իզմիրի մէջ, ծախքերը յանձնառուներուն վրայ։

Առաջարկուելիք դիները պէտք է կատարել շիլինով ու բէնսով, ֆրանսական պահարանի մէջ, նոմոյներու ընկերացած, այս վերջինները համապատասխան՝ Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ ի տես դրուած պաքներուն, որոնք յանձնառուներուն կամ կ. Պոլսոյ իրենց ներկայացուցիչներուն սրամադրութեան տակ դրուած են։ Յանձնառուներէն կը պահանջուի իրենց յանձնելիք ապրանքի արժէքին հարիւրին քսանը՝ ինգիլ ալանք։ Այդ գումարը պիտի վերադարձուի ապրանքին յանձնումէն յետոյ միայն, նմոյշին համապատասխան ըլլալու պայմանաւ։

Աւանդ ձգուած գումարները կրնան յանձնուիլ Կեդրոնական Վարչութեան կամ Սամ. Պանքայի կեդրոնատեղիին Կ. Պոլսոյ մէջ կամ իր մասնաճիւղերուն։

Աւանդի գումարին վերաբերեալ թուղթը պէտք է ընկերանայ առաջարկին։

Մինչեւ յաւելիկայ 1907 ապրիլ 15 (Ն. Տ.) կէս օր, պիտի ընդունուին առաջարկները։ Վերջնական աճուրդը պիտի կատարուի ապրիլ 16ի կէս օրին։ Վարչութիւնը, աճուրդին կատարումն անմիջապէս յետոյ, իր որոշումը յանձնառուին պիտի հաղորդէ, կա՛մ հեռագրով՝ եթէ այս վերջինը Թուրքիոյ նամանդներուն մէջ կը գտնուի, և կամ նամակով՝ եթէ Կ. Պոլիս կը գտնուի։ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ ըստ կամս աճուրդի դնելու հայթայթուելիք ապրանքին ամբողջութիւնը կամ 100 քիլոնոց կամ 50 քիլոնոց պարկերը դատ դատ։ Պարկերու հայթայթումը ամէնէն ուշը մինչեւ 1907 յունիս 15 պէտք է կատարուի։ Այդ պայմանամարը անցնելէն յետոյ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ օրինական ոեւէ միջոց ձեռք առնելու իրաւունքը՝ իր չահերը ապահովելու համար, եթէ երբեք վնասներ կրէ վերեւ յիշուած պայմաններու անգործադրելի մնալէն։ Վճարումը, յանձնառուին փափաքին համաձայն, կամ կ. Պոլսոյ մէջ պիտի կատարուի, օսմ. ոսկիով՝ անգլիական ոսկին 110 ղրուշ հաշուով, կամ Կալկաթայի մէջ՝ բուբիով, մէկ բուբին մէկ շիլին 4 բէնսի հաշուով, և կամ թէ Լոնտոնի վրայ քաշուած չէքով, ամբողջ ապրանքին յանձնումէն յետոյ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

7/20 փետր. 1907 (1322)

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ա. ՑԱՏԵԼԱՆԹԻՒՆ

Ս. Պարբարքը երէկ գերմանական դեսպանատունը երթալով, այցելութիւն տուաւ դեսպան Պառոն Մառշալ ֆոն Պիվերշթայնի։

ԱՐՄԱՇԻ ԳՊՊԵՒՎԱՆՔԸ

Ուսեալ և ամբողջ կղերականներ պատրաստելու համար ամենէն կարեւոր Հաստատութիւնն է Արմաշի Դպրեվանքը, որուն նման կամ հաւասար կրօնական-ուսումնական հաստատութիւն մը ո՛չ Երուսաղէմ և ո՛չ ալ Սիս ունի։ Արմաշեան վարդապետներ այժմ թէ թեմերու մէջ իբր առաջնորդ կամ տեղապահ, և թէ՛ մայրաքաղաքիս մէջ իբր քարոզիչ և Պատրիարքարանի ժողովի անդամ ու եկեղեցական պաշտօնեայ բանիւ և գրչով կարեւոր աշխատութիւններ կը կատարեն։ Անոնցմէ շատերուն վարքն ու եկեղեցական պաշտօնավարութիւնը քննադատուած և դատափետուած են յիրաւի և անիրաւաբար։ Այս քննադատութիւններու միակ իրական արդիւնքը պէտք է համարել սա պարագան, թէ կրօնական ուսումն ալ դեռ բաւական չէ՝ արժանաւոր եկեղեցականներ պատրաստելու համար։ Բանի մը Արմաշեաններ եկեղեցական կարգապահութեան նկատմամբ այնքան անոգ ու անփոյթ գտնուեցան և հանգէպ իրենց հոգեւոր պետերուն պարտաւորուած յարգանքը և հնազանդութեան խոստումը այնպիսի փութոտութեամբ մոռացութեան տուին, որ մամուլ և եկեղեցականը ստիպուեցան զանոնք ի կարգ հրաւիրել։ Բանի մը Արմաշականներ ալ իրենց բարոյական թերութիւններով գայթակղութիւն պատճառեցին իրենց հոգածութեան յանձնուած վիճակներուն մէջ։ Ցաւալի է այս երեւոյթը և բոլոր Արմաշեան վարդապետներուն համար պատուի և արժանեաց տեսակէտով պատ մը, զոր կը յուսանք հին և նոր Արմաշական վարդապետներ՝ իրենց կրօնաւորական կոչման հաւատարիմ և արժանի գործունէութեամբ սրբելու պիտի աշխատին։ Ուստի՝ անհրաժեշտ արժէք մըն է հարկաւ մեր հոգեւորականներուն համար, բայց վարք ու բարքի մաքրութիւնը և եկեղեցականի վայել կեանք ու կրօնական կոչման համապատասխան հովութիւն ամէնէն անհրաժեշտ առանձնայատկութիւններն են, զորս ամէն ոք հոգեւորականներէն պահանջելու իրաւունք ունի։

Արմաշի պէս կարեւոր վանական-ուսումնական Հաստատութիւն մը Ս. Պատրիարք Հօր և Եղիշէ եպս. Դուրեանի վերատեսչութեան ժամանակ շատ փայլուն շրջան մը անցուցած է։ Այժմեան փոխ-վանահայրը իր նախորդներուն ուսումնական կարողութիւնը չունի, բայց վանական-տնտեսական խնդիրներու կարգադրութեան նկատմամբ անոնց կրնայ հասնիլ փոքր առութեամբ։ Տ. Թորգոմ վրդ. աւելի յարմար է առաջնորդութեան քան վանահայրութեան։

Արմաշի վանքին և անոր շուրջ գտնուող վանական չէնքերուն մէջ պատրաստարաններուն ընդհանուր թիւը այժմ 74 հոգիի կը հասնի։ Ասոնցմէ հետեւեալ 7ը միաբան վարդապետներ են.

1. Տ. Թորգոմ Ծ. վ. Գուշակեան, փոխ-վանահայր և վերատեսուչ։

2. Տ. Մամբրէ Ծ. վ. Նալպանտեան, որ անդամալոյծ վիճակի մէջ պառկած է Արմաշի մէջ գտնուող իր գիւղական սեփական տան մէջ։

3. Տ. Արսէն վ. Եղիկեան ժամարարող է և հիւրընկալ։ Պարտականաչէ հին վարդապետ մը, որ իր զուարթութեամբ մեծ հանրոյք կը պատճառէ վանք այցելողներուն։

4. Տ. Յովհաննէս վրդ. Մալեան հոնոմարակալ։ Ունի դատակ մը Միհրան աղանոով և նորաստեղծ սեփական տուն մը գիւղին մէջ։ Տ. Յովհաննէս վարդապետ չուշտակ է, քանանայութենէ ի վարդապետութիւն կոչուած.

5. Տ. Մեսրոպ Վրդ. Նարոյեան, Տեսուչ Ուսումնարանի։ Պարտաճանաչ, ջանասէր և ուսումնական վարդապետ մը, յայտնի արդէն իր գրական «Հարմակ» անունով։ Տ. Մեսրոպ Վրդ. ամէնէն աւելի անհրաժեշտ է ուսումնարանի համար։

6. Տ. Շաւարշ Վ. Սահակեան, օգնական-տեսուչ։ Ընդունակ և խոստմնալից երիտասարդ վարդապետ մը։

7. Տ. Պօղոս Վրդ. Տ. Խորէնեան, միաբան-ուսուցիչ։

Արմաշի հին միաբաններէն է նաև Տ. Նեբէսս վարդապետ որ այժմ Ս. Խաչ գիւղը կը մնայ և հիւանդոտ վիճակ մը ունի։

Արմաշի վանքին մէջ բոլոր պաշտօնպարեալները պահելու, վարժարանի և վանական կալուածներու ամբողջ ծախքերը հոգալու համար Դպրեվանքս ինամակալութիւնը ամսական 6,500 ղրշ. դրամ կը ղրկէ փոխ-վանահօր։ Ինամակալութեան կողմէ ուրեմն տարեկան 78,000 ղրշ. կը ղրկուի Արմաշ։ Բացի այս ամսական դրամական նպաստէն, փոխ-վանահօր տրամադրութեան ներքեւ դրուած են նաև վանական կալուածներու հասոյթները, որոնցմէ ամէնէն կարեւորն է 1. ջաղացքը, որ վանքին ալիւր կը հայթայթէ, 2. վանքին մակալեալ հողերը, որ գիւղացիներուն կը վարձուին փոխարէն հացաստիկ առնուելով, 3. վանքապատկան անասուր, ուսկից վանքին անհրաժեշտ եղած վառելիքի նիւթերը (փայտ, ածուխ) և չէնքերու համար գերան ու տախտակ կը հայթայթուի, 4. վանքի այգին եւ բանջարանոցը, ուսկից միաբանութեան և այցելուներ ամէն համար խաղող, կեռաս բանջարեղէն կը մատակարարուի, 5. վանքին ոչխարի հօտը, որ մսեղէնի և կաթնեղէնի պիտոյքները կը գոհացնէ։

Արմաշի վանքին դրամական հասոյթներու գլխաւոր աղբիւրներն են ուխտաւորութիւնը, որմէ մայիսին, յունիսին և սեպտեմբերին առնուազն 600-650 ոսկի կը գոյանայ, և շերամապահութիւնը, որմէ յաջող տարիներ մօտաւորապէս 150-200 ոսկիի գումար մը շահ կը մնայ։ Քարակէօմրիւկի եկեղեցին կամ «զվարիկ Արմաշ» նշանակելի արդիւնք մը չի բերեր վանքին։ Այս հաշիւներէն կ'երեւայ որ ուխտաւորութեան և շերամապահութեան յաջող տարիներու մէջ Արմաշի խնամակալութիւնը բացարիկ ծախք մը ընելու հարկին ներքեւ չի գտնուիր։ Մինչեւ այժմ Արմաշի պիտանէէն պակաղ գումարները բարեսիրաբար վճարած են հանգուցեալ Աբիկ էֆ. և եղբայրը՝ Մաշուս էֆ. Ունենան։ Տասը տարիէ ի վեր Արմաշի ծախքերուն մայրհաշիւ մը կազմուած չէ. ինչպէս կը լսենք Ս. Պատրիարք Հայրը տասնամեայ մայր-հաշիւ մը պատրաստելու վրայ է այժմ։ Ուստի, բարեկիրթ և պարտաճանաչ կրօնաւորներ պատրաստելու համար այժմ բոլոր քրիստոնէական եկեղեցիները մեծ ջանքեր կ'ընեն։

Ցոյները Խալբի վարժարանը բարձրացնելու համար ջանք չեն խնայեր. կաթոլիկ և բողոքական համայնքներ մեծ գումարներ կը ծախսեն նոյն նպատակով։ Արմաշը առ այժմ միակ դպրեվանքն է, ուսկից ուսեալ կղերականներ կը սպասենք։ Եղած ծախքերը որքան ալ խոշոր երեւնան, դեռ լիապէս չեն գոհացներ օրինակելի դպրեվանքի համար անհրաժեշտ եղող պիտոյքները։ Այսքան գումարներ ծախսուելէն ետքը իրաւունք ունինք յուսալու որ Արմաշեան վարդապետներ իրենց եկեղեցականի վայել համեստ կեանքով աւելի կը սիրցնեն այդ հաստատութիւնը, որ դժբախտաբար անտնտգէ ոմանց անվայել ընթացքին շնորհիւ չատերուն հակակրութեան առարկայ եղած է։

Տ. Դաւիթ վրդ. Մաքսուտեան երէկ այցելեց Ս. Պատրիարք Հօր։

—Պատրիարքական կազմութեամբ՝ Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ եպսկ. Դիմաքսեան այսօր Էյուպի Ս. Աստուածածնին եկեղեցիին մէջ կը նախագահէ օծման և յուղարկաւորութեանը ծերունազարդ Տ. Յարութիւն քնյ. Դերձակեանի որուն մարը ծանուցինք երէկ։ Հանգուցեալը 73 տարեկան էր, 1861ին քահանայ ձեռնադրուած.

— Սլիգոմէրտիրի Թաղ. Խորհուրդը տեղեկագրած է Պատրիարքարան, որ իր թաղին առժամեայ քարոզիչը՝ Տ. Ներսէս Ծ. վ. Խապաեան Վան մեկնած ըլլալով իբրեւ առաջն. տեղապահ, Մեծ Պանքի առթիւ առժամեայ քարոզիչի մը պէտք ունի եկեղեցին։

ԴԱՎԻԹԱԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Պատ. Խնամակալութիւնը և Մայրը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանեն թէ՝ Մեքսիկէ էֆ. Տօնկիրեան 15 քաշ ցորեն, 22 քաշ շաքար, 6 քաշ մբսրը պուղպայ, 6 քաշ բրինձի պլիւ Նուիրած է Հաստատութեան, Կաղանդի առթիւ։ Օր. Նունեմի և եղբայրը Պ. Վրդանէս Լ. Գոքամանճեան 2 մեծ թեփոի բաքլաւա՝ Բարեկենդանի առթիւ։ Անոնց էֆ. Գուկասեան 60 ղրուշ՝ Բարեկենդանի առթիւ։ Նշան էֆ. Մաղլասեան 20 ղրուշ՝ իր հօր մահուան առթիւ։

Մայր Դալէ. Աղջկանց Ռբբանոցի
ԳՐԻԳՈՐԻՆԷ ՄՕՐՊՈՏ. Դ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Խոսգիչ

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Բումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը

ԱԶԳ. — Բումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1907 մարտ 17/30ին, կէս օրէն յետոյ ժամը 10ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ, եղմրական, հանրօգուտ չլլլլլլլլ և Օսմ. Կայս. Պանքայի պատուիրակներու ներկայութեան։ 5—1

Կ. Պոլիս, 6/19 մարտ 1907

ԹԱՏՐՈՆ

ՀԲՍԱԼԱԾՇԻՆ ԾԵՐԵԼԱՑԱՅՈՒԹ

Մնակեան թատերախումբը, ինչպէս երէկ ծանուցինք, այս գիշեր Վասիլեթ թատրոնին մէջ կուտայ իր վերջին ներկայացումը, ի պատիւ ծանօթ կատակերգակ Անմէա Ֆէէիմ էֆ.-ի, որուն դերասանական կարողութիւնը յայտնի է ամէնուն և մանաւանդ Բերայի թատերասէր հասարակութեան, որ մէկէ աւելի անգամներ առիթը ունեցաւ ծափահարելու այս կարող արուեստագէտը և հիանալու անոր կատակերգակի տաղանդին վրայ։ Պիտի ներկայացուի, առաջին անգամ ըլլալով՝ Սլիգ. Պիսոնի գրեթէ դասական և տիպերահռչակ վոտվիլը, որ բազմաթիւ լեզուներու թարգմանուած և այդ լեզուներով ալ ներկայացուած ու ծափահարուած է աշխարհս չորս անկիւնը.

ԱՄՈՒՍԱԼՈՒԹՄԱՆ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐԸ
(Les Surprises du Divorce)

Վոտվիլ 3 վարագոյր

Ամէն ֆրանսական թատերախումբ, որ անգամ մը Պոլիս կ'այցելէ, անպատճառ պարտ անձին և անխուսափելի պայման կը նկատէ կարծես ներկայացնել այս զաւեշտը, որ ամէ՛ն անգամուն ալ իր գեղեցկութենէն ոչի՛նչ կը կորսնցնէ. ընդհակառակը, ներքիները, որոնք թերեւս բերնուց սովրած են սոյն թատերախաղը, ա՛լ աւելի կը հասկնան մէջի սրամտութիւնները և ա՛լ աւելի կը մարին խընդալէն։

Տարի, փեսայի, զոքանչի և անորոշ անվերջանալի ու չափազանց ծիծաղաշարժ իրարադարձութիւն մըն է որ տեղի կ'ունենայ այս թատերախաղին մէջ, որ մանաւանդ զոքանչները չեւ դիտեր քանի՛ անգամ խաչը կը հանուին խեղճ փեսայի մը կողմէ, որ չէք գիտեր ինչ՛ը կը քաչէ իր զոքանչին երեսէն։ Դժուար է ճշդել թէ ամէն զոքանչ ալ Սլիգ. Պիսոնի զաւեշտին զոքանչին կը նմանի.— Ամէն պարագայի մէջ գացէ՛ք այս գիշեր և կը տեսնէք։

Նրպկայացումը պիտի սկսի հմայիչ lever de rideau-ով մը՝ միշտ առաջին անգամ ըլլալով,

ՀԱՄԲՈՅՐ ՆԵՐՈՒ ՏԵՂԱՏԱՐԱՓԸ
Կատակախաղ 1 արար

Մնակեան թատերախումբը այս միջոցիս առաջին անգամներու տենդէ մը քանուած է կարծես, և ասիկա գոհացում տուաւ ա՛յն տրամնացողներուն որոնք կը գանգատէին թէ՝ Մնակեան միշտ հին խաղ կը խաղայ, ընա՛ նոր խաղ խաղացած չունի։ Թա՛զ հիմա ուզածնուն չափ նոր խաղ տեսնեն և կշտանան։

Այս գիշերուան ներկայացումին տասակները երեկուքնէ սկսած են ծախսուիլ թատրոնի կիչէն և մեծ մասն սպառած է արդէն։

ԱՅՍՕՐՎԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՀ ԿՈՄՍ ԼԱՄՍՏՈՐՖԻ

ՎԻԵՆՆԱ. — Սան-Ռէմոյէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախկին նախարար կոմս Լամստորֆ, որուն հիւանդութիւնը ծանրացած էր, մեռաւ է։

ՌՈՒԲԻՋ, 19 մարտ.—Սիամի թագաւորը Լիոն ժամանեց ինքնաշարժ կառքով։

—Շառլ Մարթիլ ֆրանսական դրամատարը ջուր առնել սկսած է։

—Մանսէրոն ծովակալը. հրամանատար նշանակեց, փոխադրուեցաւ Սեն-Լուսի զրահաւորը։

—Ֆրանսայի նախարարաց Խորհուրդը որոշեց աղգային յուշարկարութիւն կատարել վախճանեալ Պ. Պէնթլոյի։ Ծերակոյտը ու Երեսփ. ժողովը իրենց նիստերը դադրեցուցին իրբեւ սուգի նշան։

—Հաշուեյարդար Լէքութիւորէ աճուրդի կը դնէ Լէքսանտ ժողոցին նախկին մատուռը, որ Պառնապիթներու կը վերաբերի, և ուր կը կատարուէին ամերիկացի Վիլլաթ եպիսկոպոսին կրօնական հերձուածող պաշտամունքները։

ՄԱՍՏՐԻԽ. — Վալինֆիէրնայի հանքին մէջ կաղ բռնկեցաւ։

ՊԵՐԼԻՆ. — Վիլհէլմ կայսրը, Մալթայի կարգին ասպետները հաւաքելով, ճառ մը արտասանեց բարեգործութեան վրայ։

—Վիլհէլմ կայսեր թիկնապահ Վէրտէր զօրավարը մեռաւ։

ՍՈՖԻԱ. — Պ. Տոպրի Բեղրով Սոպրանեէի ատենապետ ընտրուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ֆրիսնոր զրահաւորը Թրինիտատի ջուրերէն մեկնեցաւ, կարգ մը փորձերէ ու մարզանքներէ ետքը, որոնք գոհացուցիչ արդիւնք տուին։ Անգլիա կը վերադառնայ։

— Թրանսվալի նախարարապետ Պոթա զօրավարը մարտ 27ին ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Լոնտոն։

— Ռուսական նաւաբաժինը որ Բորթսմութ ժամանեց, շաբաթի մը չափ պիտի մնայ այդ նաւահանգիստին մէջ. յետոյ Ռուսիա պիտի վերադառնայ։

ԲԼԻԹԹԱ.—Պ. Բոչուէթ Հունգարիոյ Երեսփ. ժողովին ներկայացուց օրինագիծ մը, որով 90 միլիոն քուրոնի անմիջական վարկ մը կը պահանջէ. նաև ծանոյց թէ մօտերս 300 միլիոն քուրոնի ուրիշ վարկ մըն ալ պիտի պահանջէ՝ յաջորդիկայ հինգ տարիներու վրայ բաժնուած՝ այսինքն 132 միլիոն՝ վագոններու և վարչարժիչներու համար և 168 միլիոն՝ իրեղէններու և չինութեանց։

ՊԵԼԳՐԱԴ. — Սերպիոյ պետական Խորհուրդին նախագահ Սավա Կրուիչ զօրավարը և նոյն Խորհուրդին անդամներէն Պ. Պ. Պոկիչէվիչ ու Միլովանովիչ և զօրավար Ճուրէնիչ հանդիսական պիտի կոչուին՝ տարիքի օրինական սահմանը լրացուցած ըլլալնուն համար։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Նիքարակուայի բանակը կը ամրակոծէ Թէկուսիկլիսն, մայրաքաղաք Հոնտուրասի։

ԼՈՒԻԶԻԱՆ. — Երկու կառավարութիւններու միջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ, որուն հետեւանքով վայրաշարժերէ մէկին կամեան ծակեցաւ. հնոցպան մը ու մեքենավար մը մեռան։ Ուղեւորներէն կէն մը մեռաւ և տասնըմէկ հոգի ալ վիրաւորուեցան։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի կառավարութիւնը հաւանեցաւ քննիչ յանձնաժողովին հաղորդել պետական նուիրակութեան պաշտօնարանին մէջ գրաւուած թուղթերը, սակայն հիմա քացուած գաղտնիքին համար։

—Անգլիոյ թագաւորը հազար ֆրանք դրկեց Եեանի զոհերուն համար։

ՄՈՆՏԻԿԼՈ. — Սաքսոնիոյ թագաւորը հոս ժամանեց կէսօրին։

ՀՈՌԱՄ. — Եվժենգէա Պ. Լուցցպի Միլանի Սեհոլ թերթին մէջ կը հրատարակէ յօդուած մը, որով կը գուշակէ թէ ամերիկեան սակարաններուն ապագայքը եւրոպական սակարաններու վրայ պիտի ազդեն։ Պ. Լուցցպի ծանր կը նկատէ դրամական կացութիւնը և առայժմ որ և է բարւոքում հաւանական չի նկատեր։

ԲԱՐԻԶ.—Այս տեղի Սակարանը երբ բացուեցաւ, բոլոր արժեթուղթերուն գիները ինկած էին, Լոնտոնի Սակարանէն առնուած լուրերու վրայ, ուր մէկ քանի անակնկալութիւններ տեղի ունեցած են՝ ամերիկեան արժեթուղթերէ եղած կորուստներու հետեւանքով։ Դրամի սակը բարձրացած է և հարաւային Ափրիկէի արժեթուղթերը Բարիզի մէջ կը վաճառուէին, Լոնտոնի մէջ վաճառուելուն հետեւանքով։ Բարիզի Սակարանը, սակայն, փակուելու պատուն գիները բարձրացան, այն ղրոյցին վրայ թէ Ցրանսայի Պանքայինն ու Անգլիոյ Պանքային միջեւ բանակցութիւններ կը կատարուին, որպէս զի Լոնտոնի մէջ զեղչի սակը չբարձրանայ։ Օսմ. Պանքային բաժնեթուղթերը հաստատուն են և 703 ֆր.ի բարձրացած։

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ ՄԸ

ՊՈԼՍՈՅ ԿՈՂՄԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴՐՈՒԹԵԱՄԲ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Տ. ՄԱՐԶՊԱՆԵԱՆ

Մանագէտ՝ բերնի և ակռաներու հիւանդութեանց, որ տասերկու տարուան հասուն փորձառութեամբ մը իր արուեստը ի գործ կը դնէ Բերայի մէջ։ Պոլսոյ կողմի իր բաղմաթիւ յաճախորդներուն խնդրանքին վրայ, անոնց դիւրութիւն մը ընծայելու համար, այս անգամ Ատամնաբուժական Դարմանատուն մըն ալ հաստատած է, Սիրքէճի, Թրամուէյի պողոտային վրայ, Օսմանիէ Պանդոկին դէմը, Ֆիւչիւք Իսմայիլ Փաշա խանի մէջ, զոր օժտած է արուեստին պահանջած ամենատուրբ կատարելագործութիւններով։ Աշխատութիւն՝ ամենավերջին դրութեամբ, ոսկիի, կիտուածի, բլաթինի և քառչուքի վրայ։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր մինչեւ կէսօր Բերայի խապիհանի մէջ, և կէսօրէ վերջ ժամը 6-11½ Պոլսոյ կողմի իր վերոյիշեալ դարմանատունը։

Ծ. Ս.— Մենք անձամբ այցելած և տեսած ենք Մարզպանեան էֆ.ի նորահաստատ խապիհանէ, և ասիթը ունեցած ենք գնահատելու, նմանը չտեսնուած մաքրութիւնը և կարողութիւնը իր արուեստին մէջ։

ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԱԾ ԵՆ

Ս. ԹՈՒԱՅՆ Մեծ Գործարանին ճակատը և Ս. ԹՈՒԱՅՆ Մեծ Գործարանին ծանուցումները

ԲԱՑ ԶԵՆ ԿՑԱԾ ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԵԼ

Ս. ԹՈՒԱՅՆ Մեծ Գործարանին ապրանքներուն վաճառումը

Ս. ԹՈՒԱՅՆ Մեծ Գործարանին ոսկուն և ժամի ապրանքները

ԳԼԽԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՈՏՔԸ
ԶԳԵՍՏԵՂԷՆՆԵՐԸ ՄՈՒՏՔ ԿԸ ԳՆԵՆ
ՄԵՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ

Ս. ԹՈՒԱՅՆԻ

Գալաթիա՝ Քարաքէօյի հրապարակ, թիւ 9, Պոլիս՝ Պանչէ Գաբու, թիւ 61
20—8

Ի Լ Ա Ն

(Ռօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

Դէպ Օղլու ճիչէթի խութութը իշխն իշթիհաթէն միւպահասը լաղըմ կէլէն պէս տէօրթ եիւզ քիլօկրամ իքի միլիմէթրօ պաքքը թէլ մէվգբի միւնագասաւա վաղ գըլնմըշ օլմազլէ թաւլիսլ օլմնլարը։ Եիւզտէ օն հիսասը իւչ էթէմիանմը նագաթէ վէ եախսա Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասըբլա մուզավէլաթ մուհարիրիյիանէն մուատասագ քէֆիլէթը զավիէի համիլէն թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթի մէկիսը իսարէսնիէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի իլան օլունը։

Թիվ 6 մարթ 323

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԲԴՈՒ. Ա. Ց. ՏԱՆՈՒԵՑԱ

ՆՈՐ ԲԱՐՄԱՆ ԱՆԹԱՐԹՔՆԵՐ ՀԱՅԵՐԷՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Խմբագիրի արտադրեալ ի խիստ ընտրեալ մատեանս

Գին 50 որշ. — Թղթատարի ծախքով 55 որշ.

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԹԻՒԱԺ, ՔԱՇՈՒԱԾ 1 ՄԱՐՏ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԸ

80 զրուց շահող թիւեր

654	13816	26627	40047	53196	70370	83112	101559	116355	128460	143662	159929
965	15157	27157	40434	53417	70624	83632	102058	116425	129274	143997	160126
1483	15578	27427	40516	53466	70802	83671	102231	117042	129337	144257	160574
1538	15747	27733	409 6	53868	72671	83906	102390	117098	129536	145795	162760
2090	16094	28100	40937	54958	72881	84290	102547	117318	129680	146154	163130
2490	16258	28159	41417	55261	73111	84603	102827	117627	131082	146310	163235
3815	16568	28466	41611	55383	73169	84887	103068	117950	131163	146332	163471
3934	16742	29363	41674	57019	73561	84921	103340	118007	132207	146 41	163632
4082	16984	30184	41695	57376	73761	86839	103782	118404	132906	147034	163658
4797	17086	30681	42200	57818	74072	86956	104934	118724	133020	148216	163893
4952	17149	31930	42698	58284	74420	87278	105 70	118849	133596	148315	165769
5074	17220	32144	43233	58835	74778	87998	105973	119355	133928	148713	166387
5253	17745	32161	43523	58931	75721	88542	1 6081	119660	134007	148897	166504
6517	18800	32248	43971	59304	76424	88578	106561	120073	134082	149068	166887
6773	19196	33036	44994	59840	76927	90983	106927	120284	134108	149320	167117
7156	19496	33295	45388	60513	.6991	91439	107418	120862	134174	150472	167491
7445	21470	34048	46473	60525	77172	91977	107899	120928	134412	150490	167260
7586	21820	34074	4 599	60690	77227	92411	108035	121414	135603	150792	168303
7874	22393	34151	47646	60931	77460	92677	108423	121563	135921	150987	169385
8803	22489	34235	48031	61327	77780	94879	108658	121762	136079	150997	170481
8855	22612	34744	48517	61342	77892	96107	109273	121796	136596	153490	171120
9439	22683	34756	48893	62509	78258	96412	109442	122857	137426	154153	172633
9512	22874	34900	49061	63507	78460	97059	109782	123225	140722	154191	173465
9561	23534	35009	49114	64416	78721	97285	110641	123641	141768	154670	173941
10067	24557	35359	50220	64902	79444	97669	111071	123708	142093	154724	174644
10453	24575	36380	5 280	65331	79696	97802	111767	123871	142147	155453	174839
10741	25052	36473	50334	65467	79796	98324	112595	124615	142325	155986	
10974	25082	37 54	50430	65481	79897	98751	112988	124727	142481	156390	
11221	25231	37911	50509	67607	80332	99081	113100	125802	142567	156431	
11430	25243	38276	50747	67757	80621	99260	113211	126384	142626	156712	Շար.
11462	25842	38596	51277	67987	8079	100092	115018	127165	142665	157563	
11984	26081	38855	51938	69514	81618	100125	115581	127478	143481	157853	
12618	26597	39732	52648	69791	83074	100755	115827	127888	143527	158459	
13076	26605	39790	53096	70337	83110	101362	116140	127982	143591	158591	

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Էր բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօգացաւը, ճնշում, վերք և. աննման դեղ այուցքներու և կոշտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. փնտռել մեր ստորագրութիւնը 18—17

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՈՌՍԻԱՅՈՑ ԿԱՅՍՐ 1827Ի ՀԻՍՆՆԵՑԵԱԼ ՆԻՏՈՒՅՆ

Ընկերութեան կեդրոնատեղի, Բեդերպուրգ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու յոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10 666 666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400.728 000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65 324 946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աղաբեան խան Վօյվոտա Գալաթիա։

Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աչբէ Էֆէնտի ճատտէսի, թիւ 26։

Տեսչն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 50—19

ԻՆՉՊԷՍ ԿԱՐԵԼԻ Է ԴՐԱՄ ԽՆԱՅԵԼ

ԿԱՐԴԱՑԷ ՄԵՐ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ ԳԻՆ

ԿԻՐԱՌԻ ՕՐԵՆՔՆ ԱԼ ԲԱՑ Է ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Անգլիական ասուրեղէններու վաճառատան Ընկերութիւնը որոշած է մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառելու իր ամբողջ ապրանքին մեծերքը՝ իր արժած գնէն հարիւրին 30 պակաս գնով։ Թանթիւմբ, բանթալոնի և բաղտրեսի համար նորաձեւութեան համաձայն ասուրեղէններ կան սոյն վաճառատան մէջ։ Նմանապէս ցուցադրուած են բաղմաթիւ քուրտներ (1-4 մէթր) էլ գնով և ֆանթէզի ժիլէներ՝ 15-60 զրուշի։ 10—5

Ա.ՆԳԼԻԱԿԱՆ Ա.ՍՈՒՆԵՂԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Մահմուտ Փաշա, Եայտրզ խան, փուռին դիմաց եւ աղբիւրին վերեւ

ԱԹԻՆԲԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

50,000,000 Տրախմի

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ա.ԹԻՆԲ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ զրասենեակներ՝ Գալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Ադրիանագրիա, Գանիէ, Սկլենիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բադրաս, Վոլօ, Շեյրա, Քալամաթա, Քանէ եւ Քանտիա (Կրէտէ)։

Դրամագլուխին և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմիի։

Ա.Թինբի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Ա.Թինբի Պանքան հաշուընթացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յանախորդներուն չատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուզուած ատենը ետ առնուելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ ալ կատարէ։ Ա.Թինբի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խորշեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի նիւղ

Ա.Թինբի Պանքան իրը աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, սա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմամբ 3%
Վեց ամսուան համար 3½%
Մէկ » » 4 —
Երկու » և աւելի 5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տեսակներ՝ 4% տոկոսով

Ա.Թինբի Պանքան իր յանախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն 25 զրուշ ոսկեդրամ։ 50—43

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂՏՍՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ.

1907 մարտ 1 (Ն.Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ

ԳՕՆԻԱ—ԷՐԷՃԼԻ - ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

Ն Ր Թ	Կռխմբ. 622 Ապր.և Ճմբ.	
Կայարան		Առտու.
Գօնիա	մկ.	11 —
Գաչին խան		11 31
Զումրա		12 15
Արբգ Էօրէն		12 43
Մանտասուն		1 12
	ժմ.	1 43
Գարաման	մկ.	1 58
Սիարօվա		2 24
Այրանճը Տէրպէնտ		3 14
Ալտա		3 50
Էրէյլի	ժմ.	4 15
	մկ.	4 35
Պուլկուրլու	ժմ.	իրիկ. 4 50

Դ Ա Ր Ձ	Կռխմբ. 621 Ապր.և Ճմբ	
Կայարան		իրիկ.
Պուլկուրլու	մկ.	5 5
Էրէյլի	ժմ.	5 23
	մկ.	7 20
Ալտա		7 47
Այրանճը-Տէրպէնտ		8 31
Սիարօվա		9 13
Գարաման	ժմ.	9 37
	մկ.	9 52
Մանտասուն		10 25
Արբգ Էօրէն		10 54
Զումրա		11 30
Գաչին խան		12 6
Գօնիա	ժմ.	իրիկ. 12 35

ՏՐ—38

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ 2|14 եւ 320 Ամէնkr 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. զրասենեակը, Գալաթիա, Նաղլը խան, Հէզա էֆ փողոց, թիւ 14, Քօրբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պանչէ Դարու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սատօք, Շէյխ իլ Իսլամ խան, Պահէ Դարու թիւ 10։
Պոլիս, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Պ. Ս. Այմէլօզլու, Լիմն-Լիմանի, Պահչէ Դարու, Իզմիր փողոց։
Դատարգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասիաս չուկայի հրապարակ։
Դատարգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճատտէսի։
Պէօյիքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Էրէնգիւղ, Թէօկոս Իսանիտէս, Նամատկասան մօտ։
Շիլի, Մ. Լ. Ռոսի, Պէօյիքտէրէ ճատտէսի, թիւ 187։
Գալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէյնիք, Բ. Սամմարիա։
Մեծ Կղզի, Բէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայսրանի հրապարակ։
Սան Սթէֆանօ, Բէյլէճեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ օգտած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490էն աւելի պատուոյ վկայական և չքնդրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Գալաթա Սերայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եռեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան ամամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Զարլը Պօյը, թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց. թիւ 343 և 343 կրկին, Մարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի առունը։ 16 50—15

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԷՔ

Ընդմէջ Հբլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիտօ	4311	Հիսարլիկ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սարֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքաուս	3557	Տիբիս	1735
Անհէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիս	1600	Միլօ	1057	Միլվիս	119
Սթիսոքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէց	595	Մոնդէպէլլօ		Սցէբս	1203
Պասանս	1822	Տինսմօ	504	Իակօ	2354	Մուցիլլօ	3419	Թասոս	1323
Պորտինօ	1264	Էպքօ	3464	Իսանս	5 40	Նէքս	1 33	Թ. Ուիլսոն	1546
Պրֆֆալլ	4481	Էլսաքսաս	1520	Ճիւնս	1080	Օախ	4100	Թոքիս	3337
Գէյրս	1371	Էցաքօ	1841	Գիլէս	1053	Քէթաշիս	4036	Թոլէս	1470
Գալիքսս	1837	Ֆիրս	954	Գալրինս	2307	Օրլանս	1535	Օւրպինս	242
Գաբէս	1244	Ֆինլանտ	1828	Գոնիս	1700	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Դազս	1094	Ֆրամինկօ	349	Լէս	1053	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիքակս	2729	Ֆրանսիսքօ	4582	Լէբանթս	2272	Բիալեռ	3329	Վքլթուցն	239
Ոսէթս	1831	Կալիլէս	3060	Լիվորնս	1843	Բինալտս	1553	Տէտս	1350
Գոլորտաս	4235	Կիկանս	1143	Լորէնցս	3191	Բոլլս	1613	Զէցս	1200
Գանկս	2905	Կօզս	1011	Մալս	724	Բօսֆէս	1789	Թորս	
Գորսս	895	Կրսանս	1695	Մարկնկս	1478	Բոգաշիս	136	Մայսն	

Ընդհանուր վաճառքով Հբլէն հոս հասած են.
Վասֆս յոգենաւը, Նաւապետ Հօրնքէսըլ։
Ալեքրս յոգենաւը. Նաւապետ Ժիք։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԲԻՋՕՏ
Թիւ 22 24. Քիւբիւք Միւլէթ խան, Գալաթիա 10 50—35

ՊԱԼՔԱՆ

Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ	Ֆրֆ.	9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ	»	142,750,009

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահ կարասի և այլն, Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ չատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի դիներով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։ 50—31

Ընդհանուր գործակալ Թուրհիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթիա, Ցեօլչէ Օրհնէր Պանճի կից, Սինասոն խան

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅԻՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուրոն, ամբողջովին վճարուած

Պահեստի գումար 36 միլիոն ֆուրոնի չափ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Օրասուն զրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինբր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վայ գումարներու համար իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին տակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւոր կամ բանաւոր ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3	օր	100– 150	ոսկի գումարի համար
6	»	151– 200	» » »
10	»	201– 500	» » »
15	»	501–1000	» » »
30	»	1001 և անկէ վեր	» »

Վինբր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տեղւոյն պարունակած գումարը։

Վինբր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ ալ կը յանձնէ անյափսոսանի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնայակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկին զաս։ Վինբր Պանք Ֆերայն կը զբաղի նաեւ տեղանաւարական ուրիշ գործառնութիւններով

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Մարտ

Դշ. 6|19 Իզմիր, Պիրէոն, Աղեքսանդրիա, միջօրէին առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սաիտ ու Սուէզ ոչ նաւասանգիսաները մեկնող չոգենաւին հետ։

Դշ. 6|19 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օրտու, Բաթաւանա, Տրապիզոն, Բիղէ, Պաթում, միջօրէին առաջ ժամը 10ին։

Երկ. 7|20 Սէվաստաբոլ ժամը 10ին։

Երկ. 8|21 Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Սրիմ-Կովկաս, Սրիմ-Ազով, Օտեսա-Բէքսան, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու չոգենաւերուն հետ։

Երկ. 8|21 Գուրկազ, Վառնա, Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին։

Ուր. 9|22 Տարանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Քրիոս, Թրապզի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոռ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 10|23 Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին։

50—21

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՄԱՐԱՅԻՆ ԵՒ ՀԱՑ.

Ն. ԲԱՐԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԳԱՍՈՒՄԸ ՇՈԳԵՆԱՒԻՆԵՐ

Մարտ 25ին, Սիրասսի, Մնատ. Եղեքէն
Ապրիլ 2ին, Իմիրեղի, Մարսիլիայէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 20ին, Ֆրիմի, Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիք
Մարտ 26ին, Սիրասի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։
Ապրիլ 3ին, Իմիրեղի, Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիք

Ա	կարգ	տարիի համար	20 ֆր
»	»	Մարսիլիոյ »	160 »
Բ	»	Բարիզի »	150 »
»	»	Մարսիլիոյ »	120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփխանէ քարափին վրայ։

15 50—18 Թ. ՌԷՊՈՒԻ

Աւարտաւոր ՀԱՐԵՀ ԵՈՒԱՈՒՔԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (89)

ԹՔԹՔԼ ՍԱՌԱՔ

ԳԵՂԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻՒ Մը ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

ԺԳ.

ՀԱՅՐ ՈՒ ԱՂՋԻԿ

Հաղրիս, գլուխը ձեռքերուն մէջ առած, մատները ճակտին դրած, և բթամատները ականջին եռին անցուցած, կը թուէր խորասուզուած ըլլալ իր սիրական մէկ գրքին ընթերցման մէջ։ Բայց ուշադիր դիտող մը պիտի տեսնէր որ գրքին էջերը չէր դարձներ։ Կամ այն է որ ղբ-ուարթոյժ ու նոր խնդիր մը կար անոր մէջ, և կամ այն է որ իր մտածումը գրքին տեղ թափառէր ու մտասոյզ երազանքի մը մէջ կը ծիփար։

Հաղրիս սարսռաց, դրան բացուելուն աղմուկը լսելով։ Լամբարը ձխոտ և գաշաղոյր հոտ մը կ'արձակէր։ Երկու կիները սեղանին վրայ դրին իրենց ձեռքի աչխատութիւնները, և Տորնաք, քաղաքավարօրէն, ծիփողը հանեց բերանէն ու ափին մէջ պահեց։

Սիպուլօ ու Լիզան արագ ակնարկ մը փոխանակեցին։ Երկուքն ալ միեւնոյն մտածումն ունեցան էին։

Նաթալի եկած էր Ռօզ Լիզանը փրնտռելու։

Սիպուլոյի սիրտը սեղմուեցաւ։

Ռօզ դարձեալ վտանգի չպիտի մատնուէր դղեակին մէջ։

Այդ անակնկալ այցելութիւնը մեծ զարմանք պատճառեց չորսին ալ, այնպէս որ լուռ մնացին, Նաթալիի վրայ յառած աչքերնին։

Այրին սկզբան նեղացուցիչ տպաւորութիւն մը ունեցաւ, այդ հանդարտիկ տան մէջ գտնելով ինքզինքը, ուր կ'առաջնորդէին իր փառասիրութեան թեւլաղրած խորհրդաւոր հնարքները։ Վառարանին սաստիկ տաքութիւնն ալ, դուրսի ցուրտին յետոյ, իր ուղեղին մէջ համակնուած էր արիւնը։ Նաթալի նստաւ, ներում խնդրելով իր այցելութեան համար։

—Ներողութիւն, ինծի չէիք սպասեր... Իրը բարեկամուի կուգամ հոս, և կը յուսամ թէ ձեզի ընելիք առաջարկս լաւ ընդունելութիւն պիտի գտնէ։

Կարելի՞ բան էր որ Նաթալի բարեկամին ըլլար Տորնաք ընտանիքին։ Սիպուլօ ականջները սրած էր։ Դալով փայտանատին և իր կնոջ, պարզուկ, պարկեշտ ու բարի մարդիկ էին։ Բայց պարզակրութիւնը արգելք չէր ըլլար խորամանկութեան։ Զգուշաւոր դիրք մը բռնեցին և անտարբեր երեւոյթ մը առին։ Դէմքի այդ ալլալան խաղերը Նաթալիի տեսութենէն չվրիպեցան բնաւ։

—Նոյն իսկ կը կարծեմ որ իմ առաջարկս կրկնակի հաճոյք պիտի պատճառէ ձեզի։ Ռօզ առնօք դուրս ելած է զբոսակէն՝ գողութիւն մը ըրած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Բայց յանցանք չունէր ան, և մենք յայտարարած ենք այդպէս ըլլալը։

—Դուք, յարեց Տորնաք, այդպիսի յայտարարութիւն մը չէք ըրած։ Եթէ ձեզի ձգէին, Լիզան հաւանաբար բանտարկուած պիտի ըլլար հիմա, թէեւ անմեղ, ինչպէս դուք կ'ըսէք։

—Հաճեցէք քէն չպահել ինծի դէմ։ Երեւոյթները իր դէմ էին ամենաուօրէն։ Ամէն պարագայի մէջ՝ այս միջոցիս ըրած դիմումս ի հարկին հրապարակաւ պիտի ապացուցանէ թէ սխալեր եմ։

—Ձեր ըսածը լաւ հասկնալու համար, նախ պէտք է գիտնանք որ այդ դիմումին շարժառիթը ի՞նչ է...

—Անշուշտ իմացած էք թէ ի՞նչ տրխուր վիճակի մը մատնուած է եղբայրս, Բրու